

บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย

เดวิดวง ไกร จันทนา

32A5638405

321.8

ก767ป

2553

Title: บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย.3

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เสาหลักศึกษาศาสตร์ศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย

321.8

ก767บ ๓.3.

26 ก.พ. 57

เลขทะเบียน 6638405

เลขเรียกหนังสือ 321.8
ก767บ ๓.3

วันที่ 26 ก.พ. 57

เกรียงไกร จันนา

321.8
ก767บ
2553
Title: บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย 3
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

**THE ROLE OF LOCAL CHIEF AND VILLAGE HEADMAN
IN DEMOCRACY PROCESS**

KIANGKRAI CHANNA

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS,

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

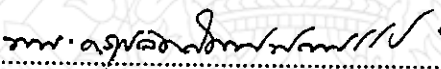
B.E. 2553 (2010)

หัวข้อสารนิพนธ์ : บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย
ชื่อนักศึกษา : เกรียงไกร จันนา
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.รพีพร ชงทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดดลสัมพิพัฒนวิริยาจารย์ (ดร.))

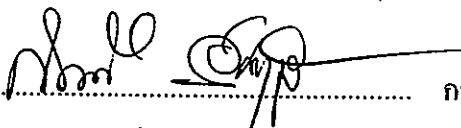
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดดลสัมพิพัฒนวิริยาจารย์ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.รพีพร ชงทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชณพงศ์ ศรีจันทร์)

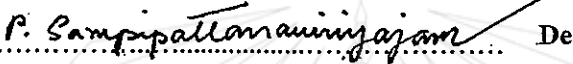

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์)

..... กรรมการ
(ดร.สาธิตี รักกตัญญู)

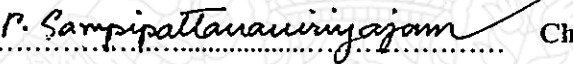
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

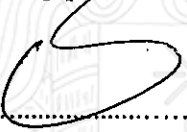
Thematic Title : The Role of Local Chief and Village Headman in Democracy Process
Student's Name : Kiangkrai Channa
Department : Government
Advisor : Dr. Rapeeporn Thongtong
Co-Advisor : Asst. Prof. Chissanapong Sonchan

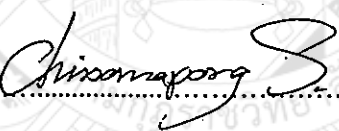
Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn, Dr.)

Thematic Committee

..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn, Dr.)

..... Advisor
(Dr. Rapeeporn Thongtong)

..... Co-Advisor
(Asst. Prof. Chissanapong Sonchan)

..... Member
(Asst. Prof. Dr. Phasakorn Dokchan)

..... Member
(Dr. Salinee Raggatanyoo)

หัวข้อสารนิพนธ์	: บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย
ชื่อนักศึกษา	: เกรียงไกร จันนา
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.รพีพร ธงทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยณพงศ์ ทรจันทร์
ปีการศึกษา	: 2553

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ของประชาชน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขต อำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัยพบว่า

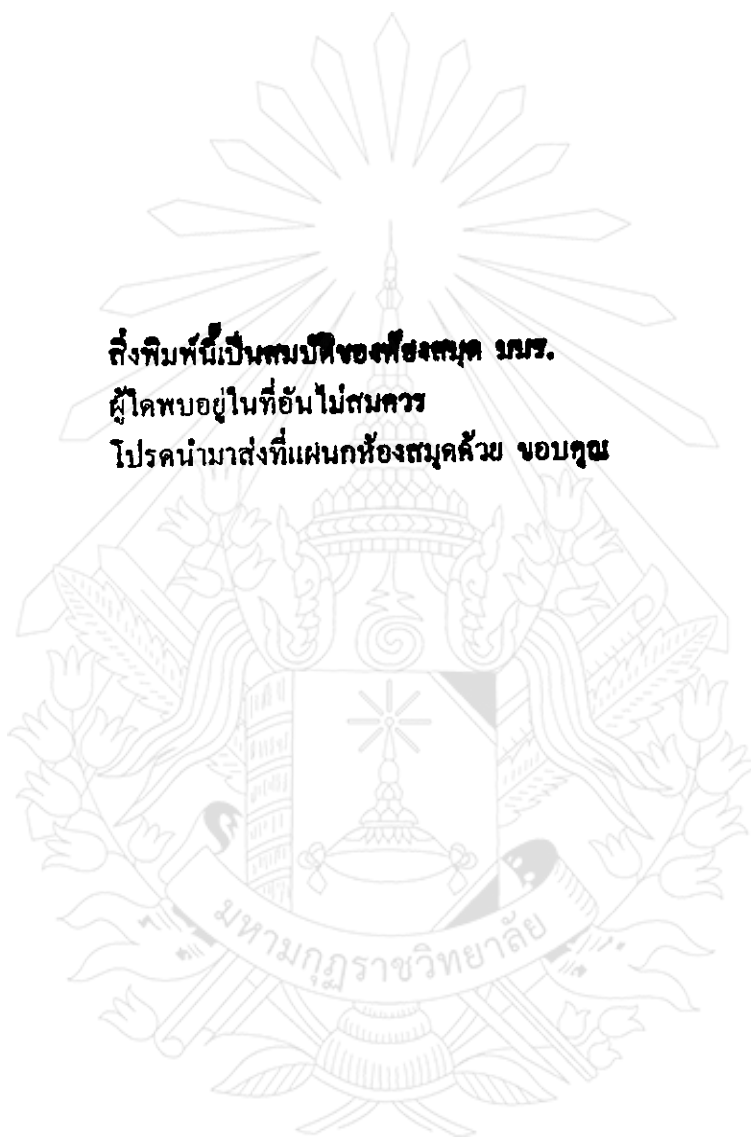
1) บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก และด้านสมานฉันท์อยู่ในระดับ มากที่สุด

2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ

ประชาธิปไตย อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย เรียงตามความถี่มากที่สุดไปน้อย คือ 1) เปิดโอกาสให้คนทำผิดแก้ไขตัวเองเสมอ 2) ปลุกฝังให้รักสถาบันครอบครัว 3) ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ถึงทิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

Thematic Title : **The Role of Local Chief and Village Headman in Democracy Process**
A Case Study of Phakhoa District, Loei Province.

Student's Name : **KriangKrai Channa**

Department : **Government**

Advisor : **Dr. Rapeeporn Thongtong**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Chissanapong Sonchan**

Academic Year : **B.E. 2553 (2010)**

ABSTRACT

The objectives of Thesis were as follows to study and to compare the role of local chief and village headman in democracy process, in Phakhoa district, Loei province, classified by genders, ages, educations, occupations and incomes level for the role of local chief and village headman in democracy process.

The method of study was carried out through a survey technique with the 379 samples who were the people in Phakhoa district, Loei province. The research instrument used for collecting the data was the questionnaire with the reliability value of .96. Data were analyzed by using the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's matched pair comparison.

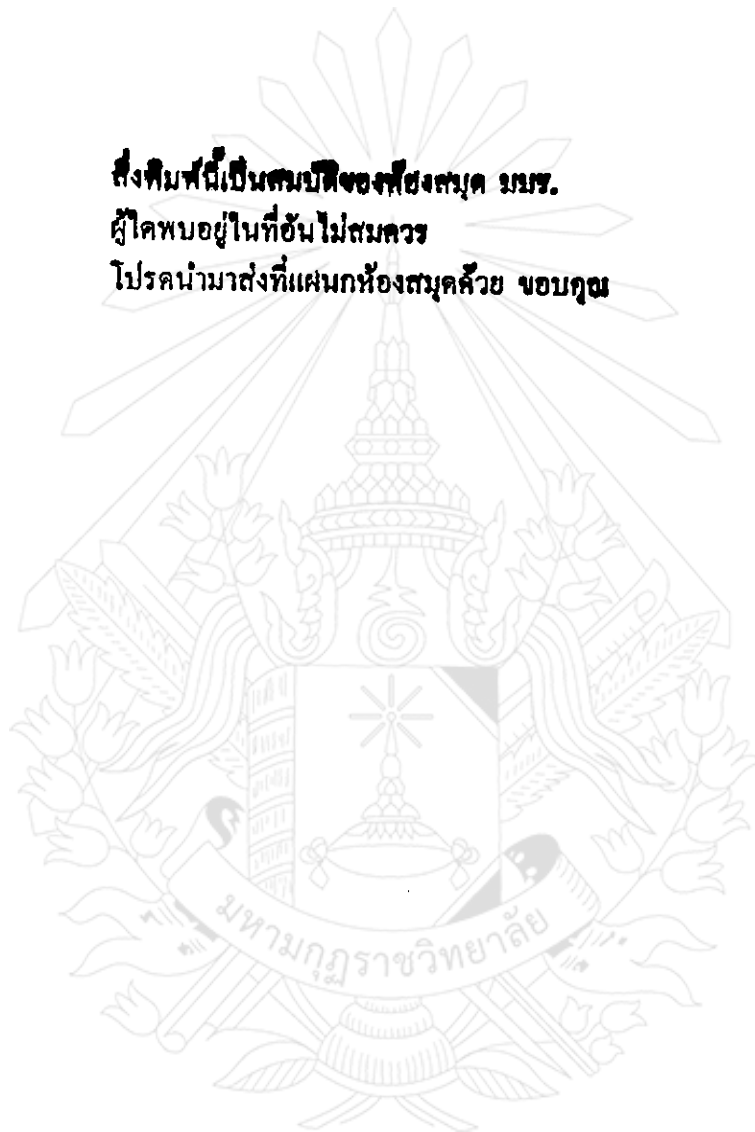
The results of this research were found as follows:

1) The role of local chief and village headman in democracy process, in Phakhoa district, Loei province, revealed the aspect of appreciation was at the most level. The second rank aspects included the unanimity was at the much level, the good governance was at the much level respectively.

2) The hypothesis testing results found that among education different had the opinion about role of local chief and village headman in democracy process totally had no difference but among gender, age, occupation and income totally had significant difference at the 0.05 level, consistent with the hypothesis.

3) The proposal of role of local chief and village headman in democracy process, in Phakhoa district, Loei province, arrange by the frequency of 3 rank revealed the aspects of Opportunity for offender at the most level. The second rank aspects included to establish family institution and the community forest conservation respectively.

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบกวด

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คณาจารย์ผู้สอนทุกๆ ท่าน และได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.รพีพร ชงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิณณพงศ์ ศรีจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจทานข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้สารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พระวราวุธ สีลาธุโธ (ดร.) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ นายสมพบ อุกประโคน นายวีระพงศ์ คุณประทุม นายปัญญา วงศ์ศรีแก้ว และนายสุพัฒ พานกระดิ่ง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญเสียสละเวลาในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการสำรวจข้อมูลการวิจัยครั้งนี้จนครบถ้วนสมบูรณ์ลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรีตำบลท่าช้างคล่อง นายกองคักรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในเขตอำเภอผาขาว ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่น 5 และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำในระหว่างศึกษาวิจัย รวมทั้งเจ้าของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อประสานงาน และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุด คุณประ โยชน์แห่งสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระรัตนตรัย บูรพาคณาจารย์ และบิดร มารดาผู้ให้กำเนิดที่ให้ความรัก ความหวังใยสนับสนุนการศึกษามาแต่เยาว์ขอทุกท่านจงเป็นผู้มีส่วนในความสำเร็จที่เกิดจากงานวิจัยในครั้งนี้ด้วย

เกรียงไกร จันนา

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด บมร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

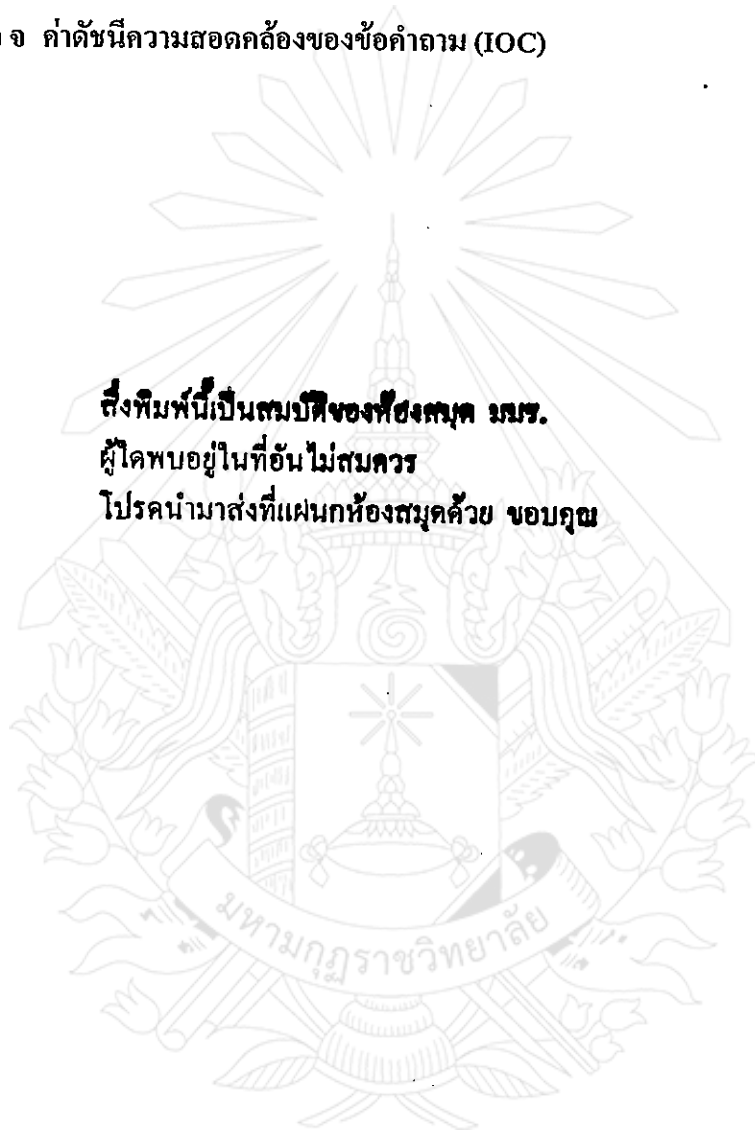
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	6
2.1.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาท	6
2.1.2 ลักษณะของบทบาท	9
2.1.3 องค์ประกอบของบทบาท	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย	11
2.3 บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	16
2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
2.5 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	25

	๗
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	26
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย	27
3.4 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ	28
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	37
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตอนที่ 2 บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย	35
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	38
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัด เลย	72
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุปผลการวิจัย	73
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	75
5.3 ข้อเสนอแนะ	78
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	78
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	79
บรรณานุกรม	80

	๗
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	85
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	91
ภาคผนวก ง ค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนก	98
ภาคผนวก จ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)	101
ประวัติผู้วิจัย	103

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.
 ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
 ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบล	27
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	37
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	37
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	37
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวน ค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	38
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้	38
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณีอำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน	39
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก	40
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล	41
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์	42
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ	43
ตารางที่ 4.11	แสดงการเปรียบเทียบเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกันโดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ	43

ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาวจังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึกจำแนกตามเพศ	44
ตารางที่ 4.13	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามเพศ	44
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ	45
ตารางที่ 4.15	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ	45
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามเพศ	46
ตารางที่ 4.17	แสดงการเปรียบเทียบความเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามเพศ	46
ตารางที่ 4.18	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ ประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกอายุ	47
ตารางที่ 4.19	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ	47

ตารางที่ 4.20	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)	48
ตารางที่ 4.21	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกอายุ	48
ตารางที่ 4.22	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกอายุ	49
ตารางที่ 4.23	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)	49
ตารางที่ 4.24	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ	50
ตารางที่ 4.25	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ	50
ตารางที่ 4.26	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ	51
ตารางที่ 4.27	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลยด้านสมานฉันท์ จำแนกอายุ	51

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของหนังสือพิมพ์ นพร.

ผู้ใดทบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

ตารางที่ 4.28	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมสมานฉันท์ จำแนกอายุด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)	52
ตารางที่ 4.29	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	52
ตารางที่ 4.30	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	53
ตารางที่ 4.31	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา	53
ตารางที่ 4.32	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา	54
ตารางที่ 4.33	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)	54
ตารางที่ 4.34	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา	55
ตารางที่ 4.35	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา	55

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

ไปรคนนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

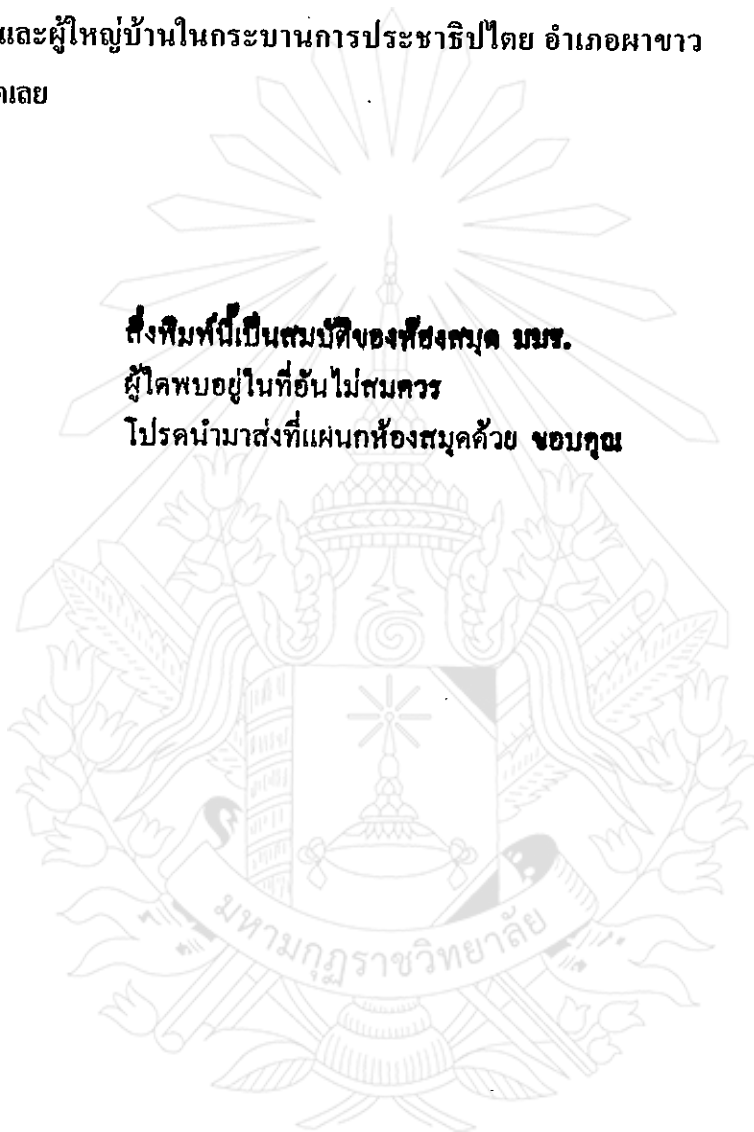
ตารางที่ 4.36	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method)	56
ตารางที่ 4.37	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา	56
ตารางที่ 4.38	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา	57
ตารางที่ 4.39	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)	57
ตารางที่ 4.40	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ	58
ตารางที่ 4.41	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ	58
ตารางที่ 4.42	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)	59
ตารางที่ 4.43	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพ	59

ตารางที่ 4.44	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพ	60
ตารางที่ 4.45	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe's Method)	61
ตารางที่ 4.46	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ	62
ตารางที่ 4.47	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก	62
ตารางที่ 4.48	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวม สมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ	63
ตารางที่ 4.49	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวม สมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ	64
ตารางที่ 4.50	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ	64
ตารางที่ 4.51	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)	65
ตารางที่ 4.52	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้	65

- ตารางที่ 4.53 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้ 66
- ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method) 66
- ตารางที่ 4.55 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามรายได้ 67
- ตารางที่ 4.56 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามรายได้ 67
- ตารางที่ 4.57 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method) 68
- ตารางที่ 4.58 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้ 68
- ตารางที่ 4.59 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้ 69
- ตารางที่ 4.60 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ 69
- ตารางที่ 4.61 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ 70

<p>ตารางที่ 4.62</p>	<p>แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)</p>	<p>70</p>
<p>ตารางที่ 4.63</p>	<p>แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย</p>	<p>72</p>

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของที่สงครมค มบร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย จอบคุณ

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของหนังสือพิมพ์ มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475 ได้บัญญัติให้มีตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการปกครองตำบล หมู่บ้าน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยมีหน้าที่หลักได้แก่ การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การรักษาสาธารณสุข และการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น นอกจากนี้จะมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ยังมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ทั้งในฐานะตัวแทนของทางราชการ ตัวแทนของประชาชน และในฐานะผู้นำชุมชนอีกด้วย

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับราษฎรในพื้นที่มากที่สุดซึ่งได้แสดงบทบาทในฐานะตัวแทนของทางราชการในหลายประการ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้กับราษฎรในการติดต่อกับทางราชการ การตอบสนองนโยบายของทางราชการ การให้ความช่วยเหลือทางราชการ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การประชาสัมพันธ์การเป็นแหล่งข่าวให้กับทางราชการ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีบทบาทในฐานะตัวแทนประชาชน ซึ่งถึงแม้ว่าจะจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ก็ไม่ใช่ข้าราชการประจำที่มีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ ตำแหน่งดังกล่าวมีลักษณะเป็นผู้อาสาเข้ามาทำงานรับใช้ประชาชนมากกว่าที่จะยึดถือเป็นอาชีพได้ ค่าตอบแทนที่ได้รับก็เพียงน้อยนิดไม่พอค่าครองชีพ การที่ประชาชนได้เลือกขึ้นมาเป็นผู้ปกครองก็เพื่อจะได้พึ่งพาอาศัย เป็นปากเสียงแทนพวกเขา โดยเฉพาะในการติดต่อประสานงานกับทางราชการบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือบทบาทในฐานะผู้นำชุมชนซึ่งการเป็นผู้นำนั้นถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในระดับแนวหน้าของชุมชน โดยจะต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่หรือผลประโยชน์ของผู้ที่อยู่ภายใต้การนำของตน อีกทั้งได้รับความเชื่อถือยกย่องจากหมู่คณะให้อยู่ในฐานะหรือตำแหน่งที่สูงกว่าคนอื่น ๆ และทุกคนก็พร้อมที่จะเป็นผู้ตามจึงถือได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่สามารถใช้ได้ทั้งพระเดชและพระคุณกับประชาชนในพื้นที่การใช้พระเดชก็คือ การใช้อำนาจตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ส่วนการใช้พระคุณก็คือการสร้างสรรคความสามัคคีให้เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้านของตน คอยดูแลให้ประชาชนในปกครองมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุข ซึ่งบทบาทในฐานะผู้นำชุมชนได้แก่ การรวบรวมความเดือดร้อนของ

ราษฎรแล้วนำเสนอต่อทางราชการ การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยความขัดแย้งในพื้นที่ การเป็นผู้นำทางความคิดของราษฎรในพื้นที่การเป็นผู้ประสานการพัฒนาของชุมชน การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นต้น¹

บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอผาขาวก็ทำหน้าที่เช่นเดียวกันกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อื่น ๆ คือ ทำหน้าที่ประสานงาน หรือเป็นตัวแทนของประชาชนในการติดต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาประชาชนในชุมชนประสบอยู่ และยังทำหน้าที่เป็นผู้นำ ชักชวน โน้มน้าวใจให้ประชาชนในชุมชนมีความสนใจทางการเมือง และมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อ.บ.จ.) และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ฯลฯ เป็นต้น และบางครั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านอาจเป็นผู้นำในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ให้กับประชาชนในชุมชน หรือให้การสนับสนุนให้ราษฎรรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ตลอดจนปกป้องสิทธิชุมชนที่ตนควรมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมกับรัฐ

ดังนั้นผู้วิจัยเป็นพนักงานส่วนตำบล สังกัดเทศบาลตำบลท่าช้างคล่อง จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ แตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

¹ดำรง สุนทรสารทูล, การปกครองไทย (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2534), หน้า 18-25.

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 30,245 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ บทบาทในกระบวนการประชาธิปไตย แบ่งได้ 3 ด้าน คือ การสร้างจิตสำนึกด้านธรรมาภิบาล และด้านความสมานฉันท์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

1.4.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ได้แก่ อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ประกอบด้วย 1) ตำบลผาขาว 2) ตำบลท่าช้างคลีอง 3) ตำบลบ้านเพิ่ม 4) ตำบลโนนป่าซาง และ 5) ตำบลโนนปอแดง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษารั้งนี้ ศึกษาถึงบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.5.1 ทำให้ทราบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ตามความเห็นของประชาชน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.5.4 สามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นข้อมูลการพัฒนาบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทในกระบวนการประชาธิปไตย หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2457 และแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ โดยยึดหลักการประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1) ด้านการสร้างจิตสำนึก หมายถึง การสร้างความตระหนักหรือการรับรู้ที่เข้ามาภายในจิตใจของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย ให้เป็นผู้ยึดมั่นในหลักศีลธรรม มีหลักการของประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตปฏิบัติตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันก่อให้เกิดการพัฒนา และประเทศชาติให้เป็นสังคมและประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยึดหลักการว่าด้วยเรื่องของหลักอำนาจธิปไตยเป็นของประชาชน หลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม หลักเหตุผล และหลักการประนีประนอม เพื่อให้คนในท้องถิ่นเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย

2) ด้านความเป็นธรรมาภิบาล หมายถึง บทบาทในกระบวนการประชาธิปไตยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งให้เกิดอิสระในการทำงาน ลดการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานที่ตามบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ปราศจากการการคอร์รัปชัน การไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว โดยการสร้างกรอบในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากเกินไป อันเป็นสาเหตุให้เกิดความล่าช้าในการทำงาน เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น อย่างถูกต้องและเป็นธรรมมีความโปร่งใส เคารพในกติกา มารยาท เพื่อบรรเทาปัญหาหรือแก้ไขเยียวยาภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นเพราะคนในท้องถิ่นจะรู้สึกถึงความโปร่งใสความยุติธรรมและการมีส่วนร่วม อันเป็นลักษณะสำคัญของการตระหนักถึงเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3) ด้านความสมานฉันท์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการปรับตัว รู้เท่าทันและได้รับประโยชน์จากการบริหารของการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยให้คนในท้องถิ่นและครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้โดยผู้ใหญ่บ้านต้องกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวของคนในท้องถิ่นให้เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ให้คนในท้องถิ่นสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและเพื่อตนเองได้ อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศไทย โดยอาศัยต้นทุนทางสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สาระนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

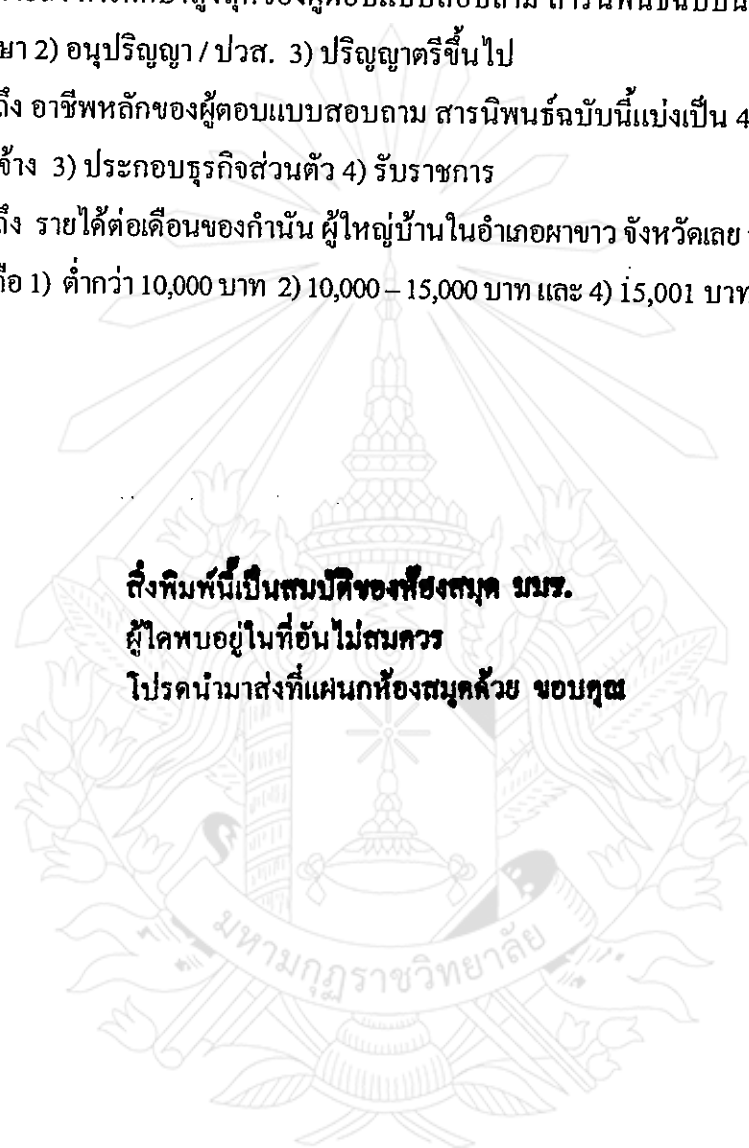
อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สาระนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งอายุออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) 18-30 ปี 2) 31-40 ปี 3) 41 ปีขึ้นไป

การศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สาระนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1) มัธยมศึกษา 2) อนุปริญญา / ปวส. 3) ปริญญาตรีขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม สาระนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 อาชีพ คือ 1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง 3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4) รับราชการ

รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย สาระนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 ช่วงคือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท 2) 10,000 – 15,000 บาท และ 4) 15,001 บาท ขึ้นไป

ตั้งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอ ผาขาว จังหวัดเลย ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาถวบรวมไว้ เพื่อรองรับและเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในแต่ละหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย
- 2.3 บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย
- 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายเกี่ยวกับบทบาท มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งสรุปเฉพาะที่สำคัญไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือคาดหวังเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคม¹

ทิตยา สุวรรณชฎ ได้อธิบายว่า บทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และแบ่งบทบาทออกเป็น²

¹ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2525), หน้า 315.

²ทิตยา สุวรรณชฎ และกองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน, ความคาดหวัง บทบาทของพัฒนากร คณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบล, (กรุงเทพมหานคร : ส่วนท้องถิ่น, 2510), หน้า 4.

1. บทบาทตามอุดมคติ (ideal role)

2. บทบาทตามปฏิบัติจริง (actual role)

ปฏิบัติจริงโดยอธิบายว่า “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” เป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติ และปฏิกิริยาของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนบทบาททางสังคม ทิตยา สุวรรณชญ เห็นว่ามีลักษณะดังนี้³

1. สถานภาพ (status) อยู่จริงในสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง

2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought to-role) ประจําอยู่ในแต่ละตำแหน่ง

3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญ

อานนท์ อภาภิรม ให้ความหมายว่า สถานภาพและบทบาทเป็นสิ่งควบคู่กันไป แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลที่เข้าดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เพราะฉะนั้นบทบาทจึงเป็นรูปการณ์ที่เคลื่อนไหว⁴

สุพัตรา สุภาพ ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทคือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น ตำแหน่งพ่อจะมีบทบาท คือ เลี้ยงลูก ส่วนตำแหน่งครู บทบาทก็คือ สั่งสอนลูกศิษย์

พัทยา สายหู กล่าวไว้ว่า บทบาทที่เปรียบเสมือน “บท” ของตัวละครที่กำหนดไว้ให้ตัวละครกำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำ มีบทที่ต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงหรือเล่นไม่สมบทก็อาจจะถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงได้⁵

ธนพร คล้ายกัน ให้ความหมายว่า บทบาทเป็นการกระทำหรือแบบแผนของพฤติกรรมต่างๆ ตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของสถานะภาพทางสังคมของบุคคล⁷

ไพบุณย์ ช่างเรียน กล่าวว่า บทบาทโดยทั่วไปพิจารณาจากความหมายไว้ 2 นัยคือ นัยแรกพิจารณาโครงสร้างสังคม บทบาท หมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่างๆ ซึ่งแสดงโดย

³ทิตยา สุวรรณชญ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2510), หน้า 4.

⁴อานนท์ อภาภิรม, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, 2516), หน้า 24.

⁵สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 29.

⁶พัทยา สายหู, กลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 47.

⁷ธนพร คล้ายกัน, บทบาทคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน, (ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1, 2541), หน้า 9.

คุณสมบัติ และกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น อีกนัยหนึ่งพิจารณาในด้านการแสดงบทบาท หรือการปะทะสังสรรค์ทางสังคม บทบาทจึงหมายถึงผลสืบเนื่องที่มีแบบปะทะสังสรรค์นั้น⁸⁾

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายบทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออก ของคน ซึ่งคนอื่นคาดคิดหรือหวังว่าเขาจะกระทำอยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งการที่ ประชาชนคาดหมายหรือหวังให้เขากระทำอย่างนั้นก็คือเอฐานะและหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็น มูลฐาน⁹⁾

ในการศึกษาเรื่องลักษณะของบทบาทในปัญหาพิเศษนี้ จะใช้แนวคิดของ แสวง รัตนมงคลมาส ที่ได้จำแนกลักษณะบทบาทไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal role) หมายถึงบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามอุดมคติ อุดมการณ์ หรือหลักการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. บทบาทที่เป็นจริง (Accrual role) หมายถึงข้อเท็จจริงในด้านกิจกรรมหรือผลงานที่ได้ปฏิบัติจริง
3. บทบาทที่รับรู้ (Perceived role) หมายถึงความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบหรือภารกิจของคนว่าควรเป็นอย่างไร
4. บทบาทที่คาดหวัง (Expecting role) หมายถึง บทบาทที่ฝ่ายหนึ่งมุ่งหวังต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งประพฤติปฏิบัติอย่างไร
5. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Expected role) หมายถึง บทบาทที่ฝ่ายหนึ่งถูกคาดหวังจากอีกฝ่ายหนึ่งว่า ต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นไปตามคาดหวังของอีกฝ่ายหนึ่ง

จากความหมายบทบาทที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึงการปฏิบัติตามหน้าที่ หรือการแสดงออกหรือการแสดงพฤติกรรมของคน ตามความคิดของตนเองแบ่งตามที่มีผู้อื่นคาดหวัง ให้เหมาะสมกับตำแหน่งทางสังคมอันเกิดจากการเรียนรู้และเกิดจากกระบวนการจัดระเบียบทาง สังคม และสถานการณ์ทางสังคม

แนวคิดบทบาทส่วนใหญ่จะพิจารณากันใน 2 ลักษณะ โครงสร้างทางสังคม (social interaction) และลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) ดังที่ จีรพรรณ กาญจนจิตรรา ได้ ให้นิยามบทบาทในลักษณะ โครงสร้างทางสังคมไว้ว่า บทบาท หมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อ เรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะ โดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นส่วนลักษณะ

⁸⁾ไพบุลย์ ช่างเรียน, สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร: แพรววิทยา, 2516), หน้า 27.

⁹⁾อุทัย หิรัญโต, สังคมวิทยาประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2519), หน้า 120.

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาท หมายถึง ผลต่อเนื้อที่มีแบบแผนของการกระทำที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์ นอกจากนั้น สุจิตรา สง่าเนตร (2530, หน้า 6) ยังได้ขยายความเพิ่มเติมถึงบทบาทในลักษณะ โครงสร้างทางสังคมว่า บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไรเมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้นก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้น และบุคคลอื่นๆ ก็จะคาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ตามที่คิดว่าเป็นค่านิยมบรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้น ส่วนบทบาทในลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะให้ความสำคัญกับกระบวนการที่บุคคลอื่นๆ ให้ความหมายและความคาดหวังกับตัวเองอย่างไรในการที่จะมีบทบาทในสังคม อันจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน

2.1.2 ลักษณะของบทบาท

ลักษณะของบทบาทสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ด้านคือ

1. บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (role descriptions) คือบทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
2. บทบาทที่กระทำจริง (role descriptions) คือบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้นๆ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (role expectations) คือบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นๆ ควรจะกระทำอย่างไร

ทิตยา สุวรรณะชญ ได้สรุปฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลทางสังคมไว้ดังนี้คือ¹⁰

1. มีฐานะตำแหน่งอยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought-to-be-role) ประจําอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากสังคมกรณ (Socialization) ในสังคมนั้น ๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงของคนที่ครองตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้น เป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นกับบุคลิกภาพของตนเองบุคลิกภาพของผู้ที่เข้ามาร่วมในพฤติกรรมและ

¹⁰ทิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, อ่างแล้ว, หน้า 43.

เครื่องกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการแสดงพฤติกรรมของบทบาทที่แตกต่างกันตามตำแหน่งที่แตกต่างกัน

2.1.3 องค์ประกอบของบทบาท

พัชนี วรกวิน กล่าวว่า บทบาทที่มีผลต่อพฤติกรรมจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ลักษณะ คือ¹¹

1. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน (pivotal attributes) ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่กฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้กระทำหรือปฏิบัติถ้าบุคคลที่สวมบทบาทตามตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน ก็ถือว่าบุคคลนั้นไม่ได้แสดงบทบาทในตำแหน่งนั้น

2. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท (peripheral attributes) ได้แก่ บทบาทที่แม้จะขาดหายไปหรือมิได้แสดงบทบาทนี้ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป

3. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและจะขาดไม่ได้ (required attributes) ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทของตำแหน่งผิดไป

ความคาดหวังในบทบาทเป็นเรื่องของการที่สมาชิกกลุ่ม โดยทั่วไปรับรู้หรือตั้งความหวังว่าบุคคลที่ครอบครองสถานภาพควรจะทำ มีแรงจูงใจ ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมอย่างไร เช่นคนที่อยู่ในสถานภาพครูควรทำตัวเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน ควรมีความต้องการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน ควรมีความเชื่อในวิชาความรู้ของตนเอง ควรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ และควรมีค่านิยมที่มีความเมตตาประณีตต่อเด็กนักเรียนทุกคน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าความคาดหวังในบทบาทของสถานภาพครูเพียงสถานเพียงสถานเดียวได้รวบรวมตัวแปรที่มาจากเกี่ยวข้องกับหลายตัวในสังคมทั่วไปความคาดหวังในบทบาทมักจะไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในความคิดคำนึงถึงมากกว่าการที่บุคคลจะรับรู้ว่าจะตัวเองควรแสดงบทบาทอย่างไรนั้น บุคคลก็รับรู้อาจจากความคาดหวังที่สมาชิกอื่นมีต่อเขา

ซาร์บิน และฮอลเลย์ (Sarbin & Alley, n.d. อ้างใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล) ได้อธิบายความคาดหวังในบทบาทว่าประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งในสังคมในการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมนั้น ซึ่งบุคคลต่าง ๆ ในสังคมช่วยกันสะสมเรื่อยมาเป็นเวลานาน เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัย จะต้องแสดงบทบาทไปตามสิทธิและอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ โดยคนที่มาดำรงตำแหน่งที่หลักก็จะเรียนรู้บทบาทจากคนก่อน ทุกคนก็จะ

¹¹พัชนี วรกวิน, จิตวิทยาสังคม, (นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด, 2522), หน้า

มีส่วนร่วมในการเพิ่มเติมบทบาทไปที่ละน้อย เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า บทบาทของตำแหน่ง อธิการบดีก็จะสมบูรณ์มากขึ้น และเป็นที่รู้ดีมากขึ้นแก่บุคคลทั่วไป ทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความ คาดหวังว่าใครก็ตามที่มาครอบครองตำแหน่งนี้ควรจะกระทำตัวหรือแสดงบทบาทตามที่ตน เหล่านั้นรับรู้กันมา ดังนั้น ความคาดหวังในบทบาทจึงได้มาจากการสะสมความรู้ ความคิด ความ เชื่อมั่นที่มีติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแนวทางแก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทาง สังคมว่าตนเองควรจะแสดงบทบาทอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสถานภาพของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น

จากความหมาย แนวคิด ลักษณะ และองค์ประกอบของบทบาท มาพิจารณาถึง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย มีประเด็นที่น่าจะนำมาพิจารณา คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพ และตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน ขีดหลักการประชาธิปไตย วัฒนธรรม ประชาธิปไตย และจริยธรรมประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานหรือไม่ ซึ่งประเด็นปัญหานี้ ผู้ศึกษา จะได้ทำการแสวงหาคำตอบ และนำเสนอต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย

คำว่า “ประชาธิปไตย” (Democracy) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “Demos” แปลว่า “ประชาชน” กับ “Kratos” ซึ่งแปลว่า “การปกครอง” สำหรับในภาษาไทยคำ ว่า “ประชาธิปไตย” นั้น ผู้ริเริ่มใช้เป็นคนแรกคือ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์

ความหมายของประชาธิปไตย คำว่า “ประชาธิปไตย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมาจากคำ ว่า Domoes ในภาษาละติน หมายถึงประชาชนและคำ ว่า Kratos หมายถึงกฎข้อบังคับ การปกครอง ดังนั้นประชาธิปไตยจึงมีความหมายตามรากศัพท์ว่าเป็น การปกครองโดยประชาชน แต่ในปัจจุบันคำว่า “ประชาธิปไตย” ไม่ได้หมายถึงการปกครองเท่านั้นแต่มีความหมาย กว้างขวาง¹²

“ประชาธิปไตย” สามารถแยกได้เป็น 2 คำ คือ “ประชา” หมายถึง “ประชาชน” กับ “อธิปไตย” หมายถึง “อำนาจสูงสุดของแผ่นดิน” เมื่อนำ เอาคำทั้งสองคำ รวมเข้าด้วยกันจะหมายถึง “การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน”¹³ แต่ในสังคมปัจจุบัน คำว่า

¹²กระทรวงศึกษาธิการ, การบริหารการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, 2537), หน้า 25.

¹³เชาวรัตน์ ศันสยะชัย, การเมืองและประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ เทรดิจ, 2525), หน้า 45.

“ประชาธิปไตย” ได้แบ่งความหมายออกเป็น 2 นัย คือนัยแรก “ประชาธิปไตย” หมายถึงระบบการเมือง (Political System) หรือรูปแบบการปกครอง (Form of Government) ซึ่งให้สิทธิอย่างกว้างขวางกับประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังที่อับราฮัม ลินคอล์นได้ไว้¹⁴

นัยที่สอง “ประชาธิปไตย” หมายถึง วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมซึ่งยึดถืออุดมคติและหลักการบางประการเป็นเครื่องกำหนดแบบแผนพฤติกรรมระหว่างกันในการดำเนินการทางการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความผาสุกร่วมกัน¹⁵

สารานุกรมของอังกฤษ อธิบายว่า ประชาธิปไตย คือการปกครองโดยรัฐบาลรูปแบบหนึ่งซึ่งมีพื้นฐานจากแนวคิดในการปกครองตนเองของประชาชน และในปัจจุบันเป็นสถาบันที่เป็นผู้แทนจากการเลือกตั้งโดยเสรีของประชาชนซึ่งมีหน้าที่ ดูแลความทุกข์สุขของประชาชน หรือเป็นวิถีชีวิตของประชาชนรูปแบบหนึ่ง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการในความเสมอภาคกันของแต่ละบุคคล และหลักความเสมอภาคกันในด้านสิทธิเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล รวมทั้งด้านเสรีภาพทางด้านความคิดและการแสดงออกซึ่งจะนำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข¹⁶

วีระชัย อุดรแผ้ว ได้สรุป ความหมายของประชาธิปไตยว่าประชาธิปไตย เป็นวิถีการดำรงชีวิตของสังคมมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน โดยอาศัยระบบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการปกครองตามอุดมคติ ซึ่งประกอบด้วยความยึดมั่นใน คารวะธรรม สามัคคีธรรม และปัญญาธรรม อันเป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้น ๆ¹⁷

ศาสตราจารย์ ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยเป็น 3 สถานะ ที่เรียกว่าองค์สามของประชาธิปไตย คือ ประการแรก ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ หมายถึงการมีศรัทธาเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของมนุษย์เทิดทูนอิสรภาพและเสรีภาพของมนุษย์ ประการ

¹⁴กมล สมวิเชียร, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, 2516), หน้า 26.

¹⁵กรมสามัญศึกษา, วิชาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย, (กรุงเทพมหานคร: ดวงดีการพิมพ์, 2537), หน้า 30.

¹⁶กรมวิชาการ, แนวทางการปรับปรุงการบริหารราชการส่วนภูมิภาค, (กรุงเทพมหานคร: เทศาภิบาล, 2538), หน้า 3.

¹⁷เชาวรัตน์ ศันสยะชัย, การเมืองและประชาธิปไตยของไทย, (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2525), หน้า 45.

ที่สอง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่ถือว่าอำนาจเป็นของประชาชนมาจากประชาชน ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลง ผู้ใช้อำนาจแทนตนได้โดยการเลือกตั้งที่มีกำหนดวาระ ถือเป็น การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประการที่สาม ประชาธิปไตยในฐานะเป็นวิถีชีวิต หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งทาง กาย และวาจา ไม่ก้าว ก้าวในสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมร่วมกันรับผิดชอบและทำประ โยชน์เพื่อความผาสุก ของส่วนรวม ตลอดจนการใช้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งหมด¹⁸

การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับการยอมรับและกล่าวอ้างในฐานะที่เป็นระบบการ ปกครองที่พึงปรารถนาของชาวไทยทุกคน แต่ปัญหาพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งไม่เอื้ออำนวย ต่อการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนชาวไทยไม่ได้รับการปลูกฝังความเป็น ประชาธิปไตยที่ถูกต้องมาตั้งแต่เยาว์วัย เดวิด เอสตัน และ โรเบิร์ต ฮีส (David Easton and Robert Hess) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่เป็นต้นกำเนิดของ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมต่าง ๆ วัยเด็กเป็นวัยที่เริ่มต้นพัฒนาการสร้างลักษณะเฉพาะ ของบุคคล (Political Self) ซึ่งจะมีผลสืบเนื่องไปจนเติบโตสู่ผู้ใหญ่ ด้วยเหตุนี้เองประเทศที่ ต้องการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยให้กับ ประชาชนของตนเองตั้งแต่เยาว์วัย

กรมสามัญศึกษา ได้สรุปแนวคิดเป็นหลักการของประชาธิปไตยไว้ 5 ประการคือ¹⁹

1. หลักเสรีภาพ หมายถึง สิทธิตามธรรมชาติที่ติดตัวมาพร้อมกับการเป็นมนุษย์ ทั้งในการ คิด การพูด การกระทำ โดยอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบและความเรียบร้อยของสังคม แต่การใช้ เสรีภาพนั้น ทุกคนต้องตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนและของผู้อื่นด้วย

2. หลักความเสมอภาค หมายถึง การที่มนุษย์มีความเท่าเทียมกัน โดยกฎหมาย แม้จะต่างกัน ในเรื่อง เพศ ผิวพรรณ ชนชั้น ถิ่นที่อยู่ ศาสนา หรืออุดมการณ์ทางการเมือง แต่อาจถูกจำกัดสิทธิด้วย เหตุผลหรือเงื่อนไขบางประการ เป็นต้นว่าการเลือกมีความเสมอภาคในการที่จะใช้สิทธิแต่จะถูกจำกัด ด้วยเงื่อนไข เช่น ยังไม่บรรลุนิติภาวะ อยู่ในอาการจจำ เป็นนักบวช ไร้ความสามารถ ฯลฯ

3. หลักการยึดถือเสียงข้างมาก หมายถึง การตัดสินใจอยู่ตามหลักการประชาธิปไตย ทั้งนี้ต้องไม่ใช่เสียงข้างมาก ไปในทางเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ หรือละเมิดสิทธิของคนส่วนน้อย

¹⁸ กรมวิชาการ, นายอำเภอในฝัน, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2541), หน้า 57.

¹⁹ กรมสามัญศึกษา, บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2529), หน้า 44.

4. หลักเหตุผล หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในผลและให้ความสำคัญกับกระบวนการหรือวิธีการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสม ตามหลักเชิงวิทยาศาสตร์

5. หลักภราดรภาพ หมายถึง การที่มนุษย์ปฏิบัติต่อกันด้วยความเห็นอกเห็นใจเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ไม่เอารัดเอาเปรียบและมีความรู้สึกต่อกันฉันท์พี่น้อง โดยไม่แบ่งเชื้อชาติ เพศ ศิพพรรณ หรือ ลัทธิ ความเชื่อ

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า "ประชาธิปไตย" หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิต และการปกครองที่ยึดถือความเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคน และยึดถือประโยชน์สุขของส่วนร่วมเป็นสำคัญ ความหมายของประชาธิปไตยมี 3 ฐานะ คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองการปกครอง และประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต "ประชาธิปไตย" จึงเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่เคารพในความคิดสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของมนุษย์ในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง "ประชาธิปไตย" เป็นระบอบการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน และเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ที่จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคมโดยส่วนรวม

แม้ประชาธิปไตย จะมีผู้ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกัน แต่ประชาธิปไตยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ฐานะด้วยกัน คือ

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์
2. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นระบอบการปกครอง
3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นชีวิต

สามารถแยกได้ดังนี้

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์
มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

การมีความศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีความศรัทธาในสติปัญญาความสามารถในการทำงานร่วมกันของมนุษย์ ศรัทธาในความมีเหตุมีผลของมนุษย์

เชื่อในสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น การพูด การพิมพ์เผยแพร่การประชุม การรวมกลุ่ม การจัดตั้งสมาคม การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น

เชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถเท่าเทียมกันตามกฎหมายและการเมืองทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล และกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่แยกเพศ ชาติกำเนิด และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งโอกาสในการแสวงหาการศึกษา การทำงานที่เท่าเทียมกัน

เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองของรัฐบาล เกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชน ดังนั้น รัฐบาลที่ชอบธรรมจึงต้องเป็นรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน

เชื่อว่าสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นกลไกของรัฐบาลที่มีอยู่เพื่อรับใช้บุคคลในสังคม รัฐต้องเข้าไปแทรกแซงในกิจการของเอกชนน้อยที่สุด เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิในการต่อต้านรัฐบาล ที่ไม่ปฏิบัติภารกิจเพื่อช่วยเหลือคนในสังคมให้บรรลุถึงความสมบูรณ์ เพราะรัฐบาลอยู่ได้ก็ด้วยเป้าหมายที่คุ้มครองชีวิต ทรัพย์สิน และการแสวงหาความสุขให้แก่ประชาชน

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบอบการปกครอง

กล่าวว่าประเทศไทยได้ไปยึดถือประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมเป็นแม่แบบในการปกครอง เนื่องจากเป็นระบอบการเมืองการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเต็มที่โดยเสมอภาคกัน เช่น การมีผู้แทนราษฎร การมีพรรคการเมือง การเปิดโอกาสให้คนเข้ารับราชการ (โดยมีคุณสมบัติครบถ้วน) ศาลมีอิสระจากฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ หรือรัฐบาลต้องรับผิดชอบในการบริหารต่อสภาพผู้แทนราษฎร เป็นต้น²⁰

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต

กล่าวว่า ประชาธิปไตย เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ทั้งกาย วาจา ไม่ก้าวล่วงในสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎหมายของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ตลอดจนใช้สติปัญญาและความฉลาดในการแก้ปัญหาทั้งหมด²¹

ยังได้กล่าวถึงวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยแยกตามลักษณะของประชาธิปไตย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- 1) เชื่อในหลักของเหตุผล
- 2) บุคคลเกิดมามีสิทธิเท่าเทียมกันตามนัยแห่งกฎหมาย
- 3) แหล่งของอำนาจทั้งปวง คือ ประชาชนทั้งหมด
- 4) โครงสร้างของสังคมลดหลั่นกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลได้ตามความเหมาะสม และภาครสภาพ

²⁰จรรยา สุภาพ, ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบอบการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 33.

²¹สาโรช บัวศรี, ความหมายของประชาธิปไตยในแง่ของการศึกษาในพื้นที่ฐานการเมืองและการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู, 2520), หน้า 12.

5) นิยมเคารพในสิทธิและเอกสิทธิ์ของบุคคล นิยมในหลักของความเสมอภาค เสรีภาพ และภารครภาพ

6) มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ ทำให้เพิ่มพูนความรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหา

7) มีการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

8) กลุ่มผู้นำและกลุ่มผู้ตามประชุมวางแผนร่วมกัน และแบ่งงานกันไปตามความสามารถและความรับผิดชอบ

9) มีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีจิตใจกว้างขวาง ขอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชื่อในหลักเหตุผล และแก้ไขปัญหาคด้วยวิธีวิทยาศาสตร์

10) เน้นในการฝึกให้พึ่งตนเอง อิสระภาพ การใช้เหตุผล เคารพในสิทธิของผู้อื่น รักษาสิทธิตนและความยุติธรรม

ได้กล่าวไว้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. ต้องมีกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้บัญญัติขึ้น
3. ต้องมีรัฐบาลที่ได้มาจากการเลือกตั้ง คือ มาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร²²

แนวคิดที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นการปลูกฝังวิถีชีวิตของประชาชนชาวไทยตลอดมา แนวคิดนี้จึงได้ถ่ายทอดไปยังวงการศึกษานานทุกระดับ ทำให้สถานศึกษามีการเลือกตั้งสภานักเรียน มีการเลือกตั้งประธานนักเรียนหรือนักศึกษา มีคณะกรรมการนักเรียนหรือนักศึกษา เปรียบเสมือนมีนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญโรงเรียน เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญที่ใช้ในการปกครองประเทศ ส่วนสภานักเรียนหรือนักศึกษา เปรียบเสมือนสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง

2.3 บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

นับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน มีผลทำให้การบริหารราชการส่วนต่าง ๆ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กระบวนการต่าง ๆ มีประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม มีการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแสดงความต้องการ ร่วมตรวจสอบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ประสานงาน รับเอาความต้องการของประชาชนไปปฏิบัติตามหน้าที่ โดย

²²กรมวิชาการ, แนวทางการปรับปรุงการบริหารราชการส่วนภูมิภาค, อ่างแล้ว, หน้า 14.

การได้มาซึ่งความต้องการของประชาชน ส่วนสำคัญมาจากกระบวนการประชาธิปไตย ทั้งในการดำเนินงานด้านการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่างใช้กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้ได้ซึ่งความต้องการในด้านต่าง ๆ ส่วนหนึ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีมานาน ที่เป็นตัวแทนของประชาชน และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จากการเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการส่วนต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นผลพวงมาจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน หรือความพยายามด้านต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลของรัฐธรรมนูญ เช่น การปฏิรูประบบราชการที่มีการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวง ทบวงและกรมต่าง ๆ ในส่วนกลาง และในส่วนภูมิภาคเอง ก็ได้รับผลกระทบจากความพยายามในการปฏิรูประบบราชการเช่นกัน มีนโยบายอย่างชัดเจนในการทำให้ระบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคสิ้นสุดลงอยู่ที่ระดับจังหวัด โดยที่ลดทอนอำนาจหน้าที่บางอย่างที่ไม่จำเป็นต้องเข้าสู่การบริหารราชการส่วนกลางลงและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ แทน จึงมีผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องรับบทบาทในการเป็นตัวแทนของราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัดกับอำเภอ) มากขึ้นและในขณะเดียวกันก็มีความชัดเจนมากขึ้นด้วย กล่าวคือ เมื่อมีการปรับบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคใหม่แล้ว การบริหารราชการส่วนภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพและบูรณาการมากขึ้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เดิม มีหลายหน่วยราชการที่ใช้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็น “กลไก” ในการดำเนินงาน โดยการปฏิบัติงาน เป็นเพียงการรับนโยบายมาปฏิบัติ การดำเนินงาน ประชาชน เป็นเพียงผู้รับทราบ ไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็น ไม่มีกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตย จากที่เคยใช้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน จะเปลี่ยนลักษณะการทำงานใหม่ แทนที่หน่วยราชการจากส่วนกลางและภูมิภาคจะทำงาน โดยใช้วิธี “ต่างคนต่างสั่ง” มาเป็นการดำเนินงานที่ผ่านจังหวัดและอำเภอ ลงไปยังกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก เมื่อสายการบังคับบัญชากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความชัดเจนมากขึ้นแล้ว งานของกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีความชัดเจนมากขึ้นด้วย จากที่เคย “รับคำสั่ง” จากหลายหน่วยงาน ก็เปลี่ยนเป็นการปฏิบัติงานตามคำสั่งของจังหวัดและอำเภอ และหน่วยราชการอื่น ๆ อีกเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น โดยมีประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการแสดงความต้องการของตนเองผ่านกระบวนการประชาธิปไตยในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

ดังนั้น หากพิจารณาถึงแนวคิดที่ทำให้บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตยมีขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของระบบราชการ การกระจายอำนาจให้กับประชาชนมากขึ้น ทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิด

กิจกรรมต่าง ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมตรวจสอบ และมี ส่วนร่วมรับผิดชอบผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยตรง

สถาบันดำรงราชานุภาพ ได้สรุปบทบาทอำนาจหน้าที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านไว้ 7 ด้าน คือ

1. อำนาจหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎรโดยทั่วไป อำนาจนี้เป็นเรื่องที่กำหนดไว้ อย่างกว้างขวาง โดยกำหนดให้กำนันเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อย ความสุขสบาย ของประชาชนใน ตำบล ตลอดจนแนะนำตักเตือนให้ประชาชนในตำบลปฏิบัติตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาล
2. อำนาจหน้าที่ในทางอาญา แม้ว่าระเบียบปฏิบัติของส่วนกลางจะมอบหมายอำนาจการ สืบสวนคดีอาญาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองรับผิดชอบ แต่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็ยังคงต้องเกี่ยวข้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความผิดอาญาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตำบลเสมอ นอกจากนั้น การสืบสวนคดีอาญาซึ่งเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคจะไม่ได้ผล ถ้าขาดความร่วมมือจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทะเบียนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรว่า ด้วยคนเกิด ตาย ย้ายสถานที่อยู่ ทะเบียนสัตว์พาหนะต่าง ๆ
4. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาและบำรุงสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น สะพาน ถนน แหล่งน้ำที่ใช้กันในตำบล
5. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร หน้าที่ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือเร่งรัดการ เสียภาษี นอกจากนั้น ในทางปฏิบัติยังทำหน้าที่เป็นผู้รับเงินภาษีจากราษฎรในตำบล หรือหมู่บ้าน มาเสียให้ท้องถิ่นแทนที่ราษฎรจะต้องเดินทางมาเสียเอง
6. กำนัน มีอำนาจสองหน้าที่ คือ ปกครองทั้งตำบล นอกจากนั้น ยังต้องปกครองหมู่บ้านที่ ตนเป็นกำนันอยู่ด้วย
7. อำนาจหน้าที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการ ตำบล ในการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ

นอกจากอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครอง ท้องที่ พ.ศ. 2457 และพ.ศ.2551 แล้วยังมีกฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับที่ได้บัญญัติอำนาจ หน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเอาไว้ กฎหมายต่างๆ เหล่านี้ จะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน โดยจะระบุอย่างชัดเจนว่า เป็นอำนาจหน้าที่ของกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือเป็นของทั้ง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของ กำนันผู้ใหญ่บ้านโดยรวม และ เฉพาะที่สำคัญๆ เท่านั้น คือ

เลขทะเบียน 5638405
เลขเรียกหนังสือ 321.5
พ. 467 ม. 23 19
วันที่ 26 พ.พ. 67

อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายการทะเบียนต่างๆ ได้แก่ ทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนครอบครัว ทะเบียนอาวุธปืน ทะเบียนสัตว์พาหนะ โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนด

2. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาและบำรุงสิ่งที่เป็นกิจการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สุสานและฌาปนสถาน ที่ดินสาธารณประโยชน์ ทางหลวง ที่ราชพัสดุ รวมทั้งการดำเนินการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การอาสา รักษาดินแดน และกิจการอาสาสมัครต่างๆ

3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำรุงส่งเสริมอาชีพของราษฎร และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การปฏิรูปที่ดิน การจัดสรรที่ดินเพื่อการเกษตร การจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ การดูแลป่าไม้ ป่าสงวน แห่งชาติการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า การชลประทานราษฎร ตลอดจนการเก็บภาษีอากรต่างๆ ทั้ง ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีตามประมวลรัษฎากร

4. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขขั้นมูลฐาน ได้แก่ การจัดการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาดทั้งในคนและสัตว์ รวมทั้งการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน การจัด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในหมู่บ้าน ตำบล

5. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความอาญา โดยเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสืบสวน รวมทั้งช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือตามหมายจับ หมายค้นที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติ

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้านก็ยังมีอำนาจหน้าที่อื่นๆ ที่มีได้ บัญญัติเป็นกฎหมาย เป็นอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวเนื่องกับสถานะความเป็นผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ ไม่ใช่หน้าที่ที่มีลักษณะเป็นทางการ แต่เป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติด้วยความเคยชินและได้รับการยอมรับ โดยทั่วไปจากราษฎร อำนาจหน้าที่เหล่านั้น ได้แก่ การชำระคดีความ ในชนบทที่อยู่ห่างไกลนั้น ผู้นำชุมชนโดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักเป็นที่เคารพเชื่อถือของคนในท้องถิ่น เมื่อมีกรณีพิพาท เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความแพ่งหรือความอาญาหรือไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ในขั้นต้นก็ มักจะนำความมาให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านชำระความให้แทบทุกคดีไป การไกล่เกลี่ยชำระคดีความ ในลักษณะเช่นนี้ไม่มีกฎหมายรองรับ จึงไม่มีการบังคับว่าคู่กรณีจะต้องปฏิบัติตาม ถ้าเป็นที่พอใจ ของทั้งสองฝ่ายก็จะเลิกแล้วกันไป แต่ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจก็ดำเนินความต่อไปกันเองยัง ศาล ซึ่ง ส่วนใหญ่ชาวบ้านก็ไม่นิยมให้เรื่องไปถึงโรงถึงศาล เพราะมีไม่ความสะดวกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น เงินทองและเวลาที่ต้องไปให้การที่ศาล ชาวบ้านจึงมักจะประนีประนอมยอมความตามการไกล่ เกลี่ยและชำระความของกำนันผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ก็ยังมี อำนาจที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมและ

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

พิธีกรรมต่างๆ ในชุมชน ดังเช่น การเป็นประธานหรือหัวหน้าในพิธีการ งานประเพณี งานบุญและงานสังคมต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายอีกมากมาย ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น งานสังคม สงเคราะห์ แต่งงาน หย่าร้าง งานบวช ฯลฯ ล้วนแต่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านเข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้งสิ้น

จากอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้งตามที่กฎหมายกำหนดและมีได้มีกฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่า ในระยะเวลากว่า 80 ปี ที่ผ่านมา กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่เพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งในฐานะเจ้าพนักงานปกครองของรัฐประเภทหนึ่ง ที่เป็นตัวแทนของทางราชการในการบริหารงานต่างๆ มิใช่เป็นตัวแทนของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยตามสายการบังคับบัญชาเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแทนของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่ระดับตำบลหมู่บ้านอีกด้วย และอีกฐานะหนึ่งก็คือ ฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนในเรื่องต่างๆ

สำหรับบทบาทที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแสดงในฐานะที่เป็นทั้งตัวแทนของรัฐและตัวแทนของประชาชน มีดังนี้

1. การแสดงบทบาทในการตอบสนองงานของรัฐในฐานะที่เป็นตัวแทนของทางราชการ ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่รับเอาข้อราชการต่างๆ จากส่วนกลางโดยการเข้าประชุมรับทราบจากอำเภอประมาณเดือนละหนึ่งครั้ง ถ้ามีราชการเร่งด่วนอาจมีการเรียกประชุมเป็นกรณีพิเศษ การประชุมที่อำเภอนั้น นายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ จะเป็นผู้ที่ชี้แจงข้อราชการในส่วนของคนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือต้องการให้ประชาชนได้รับทราบ หลังจากนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องนำเอาไปชี้แจงให้ราษฎรในตำบลและหมู่บ้านทราบ และถ้ามีแผ่นประกาศของทางราชการก็ต้องนำมาปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันด้วย

2. การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ประชาชนในชนบทมักประสบปัญหาในการติดต่อกับส่วนราชการต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ราษฎรมักจะไม่รู้ระเบียบปฏิบัติทางราชการจึงทำให้เสียเวลาในการติดต่อและเดินทาง กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้ดำเนินการกิจธุระให้แก่ประชาชนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานกล่าวคือ เมื่อทางราชการร้องขอความช่วยเหลือในการทำงานที่จะต้องปฏิบัติในท้องที่ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเข้าช่วยเหลือทันทีเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เช่นช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการสำรวจจำนวนคนอยู่อาศัยในครอบครัว หรือช่วยเหลือจัดหาสถานที่สำหรับใช้เป็นกุหาเลือกตั้ง เป็นต้น

4. คุณเลขาธิการของทางราชการ อันได้แก่ ทรัพย์สินประเภทสาธารณสมบัติที่เป็นสมบัติส่วนรวมสร้างขึ้น โดยงบประมาณแผ่นดิน เช่น ถนน สะพาน อ่างเก็บน้ำ ทรัพย์สินเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของหน่วยราชการต่างกัน แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นตัวแทนของทางราชการจะต้องเอาใจใส่ดูแลแทน ถ้ามีเหตุการณ์อันใดจะทำให้เกิดการเสียหายแล้วจะต้องป้องกันและจับกุมผู้กระทำความผิดและรายงานให้ทางอำเภอทราบ

5. เป็นแหล่งข่าวของทางราชการ เมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ อันมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น การเกิดโรคระบาด กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแจ้งให้อำเภอทราบโดยด่วนที่สุด นอกจากนี้แล้วจะต้องคอยสอดส่องดูแลความเคลื่อนไหวต่างๆ ในท้องที่อันเป็นความผิดกฎหมายหรือเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงในลักษณะต่างๆ

การแสดงบทบาทในฐานะเป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนในเรื่องต่างๆ ได้แก่

1. การรายงาน กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแจ้งเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการจะรายงานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การรายงานเช่นนี้ถ้าเป็นกรณีที่ไม่เร่งด่วนมากนักก็จะใช้วิธีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร หรือในกรณีเร่งด่วนถ้าล่าช้าจะทำให้เกิดความเสียหายได้ก็จะใช้วิธีการรายงานด้วยวาจาก็ได้

2. การเสนอความต้องการ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องปรึกษาหารือกันในตำบลเพื่อรวบรวมความต้องการต่างๆ ของประชาชนแล้วนำมาจัดทำเป็นแผนไว้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ แผนนี้จะแสดงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และแนวทางในการดำเนินการเพื่อขอความช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยราชการ

3. การประสานงาน กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องประสานงานกับหน่วยราชการเพื่อให้งานที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นซึ่งต้องผ่านการพิจารณาหลายชั้นตอน ไม่ให้ล่าช้าและเสียหายได้ อาจจะต้องมีการหาหลักฐานเพิ่มเติมหรือให้คำชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้วย

ฉะนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยุคหลังผ่านบทเฉพาะกาลไป จะต้องมาทำหน้าที่เน้นหนักในด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย การให้บริการและการอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ยังสามารถบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนเช่นเดิม และมีความสำคัญต่อกระบวนการประชาธิปไตย ทั้งในแง่ของการเรียนรู้ของประชาชนถึงวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในฐานะเป็นผู้นำ เป็นผู้สร้างประชาธิปไตยในท้องถิ่น การศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย จึงมีความสำคัญยิ่งในการอธิบายและการนำความเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะหากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในกระบวนการประชาธิปไตยต่ำ อาจส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นที่ตนดูแลขาดการมีส่วนร่วม และนำไปสู่การค่อยพัฒนาของสังคม

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สนธิ วิไลจิตต์²³ ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่า อายุของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ต่างกันจะมีผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ได้ต่างกัน ความรู้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากเป็นผู้ที่มีความรู้สูงจะทำให้มีระดับการปกครองและพัฒนาหมู่บ้านสูงขึ้นด้วย และถ้ามีอาชีพและความเป็นอยู่ร่ำรวยมีหลักแต่เดิม จะเป็นที่พักของราษฎรในหมู่บ้านได้ ซึ่งหากได้มีการช่วยเหลือเสริมสร้างในตัวของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว จะทำให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาต่าง ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ธวัชชัย รักขนาม²⁴ ศึกษาสถานภาพ และภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านกับบทบาทการปกครองท้องที่ พบว่า สถานภาพของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการปกครองท้องที่ กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นเพศชาย มีบทบาทเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงกว่าผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้หญิง ด้านอายุ ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในช่วงอายุวัยกลางคน ประมาณ 31 – 40 ปี จะเป็นผู้มีบทบาทการเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงกว่าวัยอื่น ๆ และผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุน้อย คือต่ำกว่า 30 ปี จะเป็นผู้มีบทบาทการเป็นผู้ใหญ่บ้านต่ำกว่าวัยอื่น ๆ จะด้านการศึกษา พบว่า ผู้ใหญ่บ้านที่มีการศึกษาสูง จะมีบทบาทการเป็นผู้ใหญ่บ้านสูงด้วย กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านที่มีภาวะผู้นำสูงจะมีบทบาทการเป็นผู้ใหญ่บ้านสูง ส่วนผู้ใหญ่บ้านมีภาวะผู้นำต่ำก็จะมีบทบาทการเป็นผู้ใหญ่บ้านต่ำไปด้วย

ยุติศักดิ์ เอกอัคร ศึกษาบทบาทและอำนาจของผู้ใหญ่บ้านในการเอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ผู้ใหญ่บ้านที่มีอายุการดำรงตำแหน่งระยะสั้น จะมีบทบาททางการเมืองแตกต่างกัน และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ใหญ่บ้านมีส่วนช่วยสร้างคะแนนความนิยม และเพิ่มพูนอำนาจทางการเมืองของผู้ใหญ่บ้านได้มาก อายุตัวของผู้ใหญ่บ้าน มีผลต่อคะแนนนิยมที่มีต่ออำนาจทางการเมือง กล่าวคือ อายุมากขึ้น คะแนนนิยมย่อมมากขึ้นตามไปด้วย²⁵

²³สนธิ วิไลจิตต์, “บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช), 2507, 167 หน้า.

²⁴ธวัชชัย รักขนาม, “สถานภาพและภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านกับบทบาทการปกครองท้องที่”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์), 2538, 166 หน้า.

²⁵ยุติศักดิ์ เอกอัคร, “อำนาจของผู้ใหญ่บ้านในการเอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), 165 หน้า.

พัทธา สายหู และคณะ ได้ศึกษาสภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอำเภอ อุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการทำงานตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านไว้ ดังนี้²⁶

1. ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนกลางที่ต้องผสมผสานผลประโยชน์ของลูกบ้านและของทางราชการให้เข้ากันอย่างพอเหมาะพอดี อยู่ในฐานะลำบากถ้าหากมีแรงกดดันจากทั้งสองฝ่าย ผลคนละทางกัน ราชการอาจเรียกร้องต้องการหลายอย่างซึ่งลูกบ้านไม่เต็มใจที่จะทำ ผู้ใหญ่บ้านอาจจะต้องเข้าข้างลูกบ้านของตนเอง ช่วยต่อรองผ่อนผันข้อเรียกร้องต้องการของทางราชการ เพื่อรักษาสัมพันธ์ของตนในฐานะชาวบ้านคนหนึ่งกับชาวบ้านคนอื่น ๆ ไว้

2. ผู้ใหญ่บ้านบางคนที่มีอายุน้อยมักไม่มีอิทธิพลเหนือชาวบ้านที่อาวุโสกว่า ผู้ใหญ่บ้านบางคนแก่เกินไป ความคิดความอ่านที่จะรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ก็เฉื่อยชาไปตามอายุด้วย

สุพจน์ วงศ์วิวัฒน์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปแล้วกำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาททางด้าน การปกครองน้อยลง และมีบทบาททางด้าน การเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้านยังได้พยุงฐานะของตนเองด้วยการประกอบธุรกิจบางประการอย่างเป็นกิจจะลักษณะ เช่น การเป็นนายหน้าขายที่ดิน หรือการประสานงานทางด้านธุรกิจการลงทุนในท้องถิ่น เป็นต้น ทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ต่างมีบทบาทดังกล่าวข้างต้นในลักษณะเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ระดับการศึกษา และอาชีพของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์ กับทั้งการแสดงบทบาททางการปกครอง และบทบาททางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ²⁷

สมบูรณ์ สุขสำราญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รากฐานของแผ่นดิน ได้ประสงค์เพื่อที่จะศึกษาสภาพ บทบาท และวิเคราะห์ศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ศูนย์ข้อมูลทางการเมืองของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งผลการศึกษาได้สรุปสถาน (status) ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน ได้เป็น 4 ประการ คือ 1) กำนันผู้ใหญ่บ้านในสถานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในสถานะตัวแทนของประชาชน 3)

²⁶พัทธา สายหู และคณะ, “สภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2509), 150 หน้า .

²⁷สุพจน์ วงศ์วิวัฒน์, “บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539), 115 หน้า.

กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในสถานผู้บริหาร/ผู้แทนประชาชนในหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) กำนันผู้ใหญ่บ้านในสถานะผู้นำ (Leadership) ของชุมชน สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งควบคู่มา กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมชนบทไทย การปฏิบัติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลเหนือความคิดความเป็นอยู่และการตัดสินใจของราษฎรลูกบ้าน แต่ปัญหา จุดอ่อนที่สำคัญ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังขาดความรู้ทั้งในเรื่องของอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ แม้กระทั่งความรู้ทางหนังสือ (เพราะส่วนใหญ่มีความรู้ระดับ ป.4) ทำให้การทำงานด้านเอกสารบางเรื่องค่อนข้างจะล่าช้า ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร มีความไม่สมดุลระหว่างภารกิจที่ได้รับมอบหมายกับค่าตอบแทนที่ทางราชการมอบให้ และยังไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีความสับสนในบทบาท อำนาจหน้าที่ เนื่องจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีฐานะเป็นทั้งตัวแทนของรัฐและตัวแทนของประชาชน²⁸

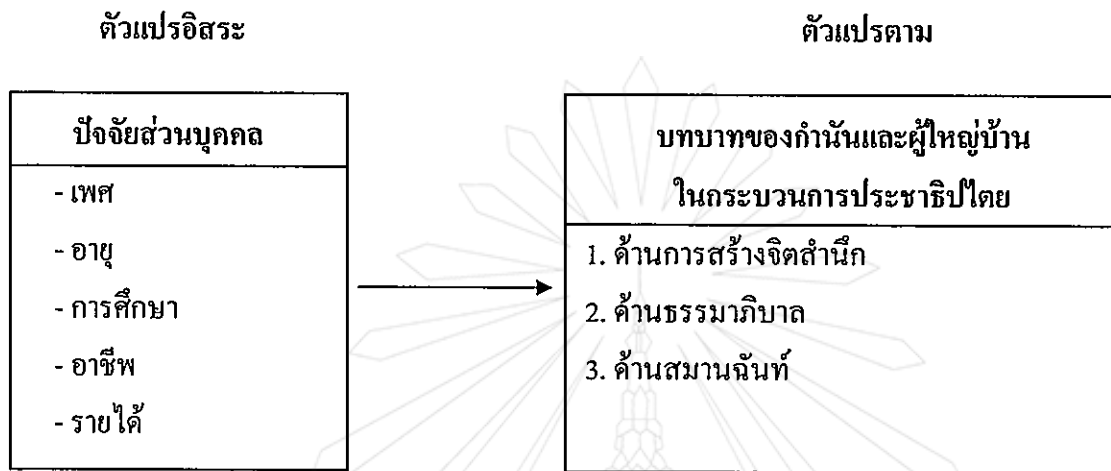
จากแนวคิด อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะคงความสำคัญในระดับตำบล หมู่บ้าน ดังที่เคยเป็นมาในอดีตได้ จำเป็นจะต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้รอบรู้อย่างแท้จริงในเรื่องท้องที่ของตนเอง จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับพื้นที่ครบถ้วน เพื่อรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ดังนั้น บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากในการทำงานด้านอื่น ๆ ในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย การสร้างจิตสำนึก ด้านธรรมาภิบาล และด้านความสามานฉันท์ จำเป็นจะต้องมีการศึกษา เพื่อให้ทราบแนวคิด และแนวทางในการนำไปพัฒนากระบวนการประชาธิปไตย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย

²⁸สมบุญ สุขสำราญ, “กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รากฐานของแผ่นดิน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2539), 112 หน้า.

2.5 สรุปรูปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปรูปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น 30,245 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 379 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 30,245 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หมู่บ้านเป็นเกณฑ์ ตามสูตรดังนี้¹

¹บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2550), หน้า 171.

$$m = \frac{N_i}{N} \times n$$

n_i = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

N_i = จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวนประชากร (N)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)
1. ตำบลผาขาว	5,022	63
2. ตำบลบ้านเพิ่ม	4,116	52
3. ตำบลโนนปอแดง	7,832	98
4. ตำบลโนนป่าซาง	5,579	70
5. ตำบลท่าช้างค้อ	7,696	96
รวม	30,245	379

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละตำบล พบว่า ตำบลโนนปอแดง มีประชากรมากที่สุด คือ 7,832 ได้กลุ่มตัวอย่าง 98 คน รองลงมา คือ ตำบลท่าช้างค้อ 7,696 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 96 คน และตำบลที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ ตำบลบ้านเพิ่ม 4,116 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 52 คน

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คนแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ มีลักษณะคำถามเป็นเชิงสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีจำนวน 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านด้านการสร้างจิตสำนึก จำนวน 10 ข้อ
- 2) ด้านสังคมธรรมาภิบาล จำนวน 10 ข้อ
- 3) ด้านความสมานฉันท์ จำนวน 10 ข้อ

ในตอนที่ 2 นี้ มีจำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่า ดังนี้²

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการพัฒนา ประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายเปิด และแบบปลายปิด

² สุรพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนกับขวัญของครู ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ), 2545, หน้า 44.

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจนเหมาะสมทั้งเนื้อหาสาระการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา และการวัดผลประเมินผล แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของคำถาม ตามรายชื่อ ดังนี้

1. พระวรารุช สีลาวิฑู, คร.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์มหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. พระครูปริยัติสังฆญาณ

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

4. นายสมทบ อุกประโคน

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

5. นายวีระพงศ์ คุณประทุม

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3.4.5 นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ ซึ่งคำถามแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง $0.6 < IOC < 1.0$ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.4.6 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง

3.4.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลหนอง
หิน อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.4.7.1 หาค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามในแต่ละด้าน โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ราย
ข้อกับทุกข้อ (Item-total Correlation) เลือกข้อที่มีค่า r มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ทั้งสิ้น
จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ค่า $0.491 < r > 0.797$

3.4.7.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่า
สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ตามสูตร ดังนี้

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum si^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k = จำนวนข้อคำถาม

si^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ผลจากการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.960

3.4.8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปี พุทธศักราช 2553
ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยมีหนังสือถึงรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้าน
ช้าง เพื่อขอให้มีหนังสือความร่วมมือถึงผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ได้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

3.5.2 ติดต่อกับผู้ใหญ่บ้าน ให้ประชาสัมพันธ์วัน และเวลาที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บ
ข้อมูล

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 48 – 49.

3.5.3 จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล

3.6.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ให้ไว้ จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด ดังนี้⁵

ระดับค่า	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
5	4.21 – 5.00	มากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง
2	1.81 – 2.60	น้อย
1	1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย กับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยใช้การสรุปประเด็นแล้วให้ความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

⁵บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (มหาสารคาม : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 102.

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายได้ (Item total Correlation Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้⁶

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ \bar{x}_H	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
\bar{x}_L	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_L^2	คือ	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n_H	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
n_L	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α	=	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
k	=	จำนวนข้อคำถาม
s_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

3.7.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การแจกแจงความถี่ (Frequency)

⁶วรชัย เขาวปราณี, โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับไมโครคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ ขั้นก้าวหน้า, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2547), หน้า 129.

2) หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการเปรียบเทียบ}}{\text{จำนวนเต็ม}} \times 100$$

3) หาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมของความถี่คูณคะแนน

n แทน ข้อมูลทั้งหมด

4) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน ข้อมูลทั้งหมด

$\sum fx$ แทน ผลรวมทั้งหมดความถี่คูณคะแนน

3.7.3 สถิติที่ใช้ในการอนุมาน

1) การทดสอบสมมติฐาน (t-test)

$$F = \frac{S_2^2}{S_1^2}$$

เมื่อ S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) หรือ F-test

$$F = \frac{MSB}{MSW}$$

$$MSB = \frac{SSB}{k-1}$$

$$MSW = \frac{SSW}{n - k}$$

เมื่อ	k	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนระดับ
	n	แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
	SS	แทน Sum of Square = $\sum (x - \bar{x})^2$
	SSB	แทน ผลรวมของผลต่างกำลังสองระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่มกับค่าเฉลี่ยรวม คูณด้วยขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น
	SSW	แทน ผลรวมของผลต่างกำลังสองระหว่างข้อมูลแต่ละตัวกับค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่ม
	SST	แทน ผลรวมของผลต่างกำลังสองระหว่างข้อมูลแต่ละตัวกับค่าเฉลี่ยรวม
	df	แทน องศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุช

มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจ และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ในการเก็บข้อมูลจาก ประชาชนผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 379 คน แล้วนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df.	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
S.S.	แทน ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
M.S.	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาจำนวน ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณีอำเภอผาขาว จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์หาจำนวน ค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	169	44.6
หญิง	210	55.4
รวม	379	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน และเพศชาย จำนวน 169 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 30 ปี	143	37.7
31 - 40 ปี	169	44.6
41 ปี ขึ้นไป	67	17.7
รวม	379	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 169 คน รองลงมาคือ อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 143 คน และน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 67 คน

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	65	17.2
อนุปริญญา/ปวส.	177	46.7
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	137	36.1
รวม	379	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 177 คน รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 137 คน และน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า จำนวน 65 ราย

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	38	10.0
รับจ้าง	39	10.3
ประกอบอาชีพส่วนตัว	233	61.5
รับราชการ	69	18.2
รวม	379	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัวจำนวน 223 ราย และรองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพรับราชการจำนวน 69 ราย ผู้ที่มีอาชีพรับจ้างจำนวน 39 ราย และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 38 ราย

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	143	37.7
10,001-15,000 บาท	140	36.9
15,001 บาทขึ้นไป	96	25.3
รวม	379	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 143 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.7 และรองลงมาคือผู้ที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาทจำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.9 และน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไปจำนวน 96 รายคิดเป็นร้อยละ 25.3

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุน

ตอนที่ 2 บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษา
กรณี อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย

การศึกษาวิเคราะห์ ใช้การวิเคราะห์บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ
ประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปราบกฏดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) บทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย
โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

ด้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสร้างจิตสำนึก	4.44	1.24	มากที่สุด
2. ด้านธรรมาภิบาล	4.00	0.19	มาก
3. ด้านสมานฉันท์	4.13	0.32	มาก
รวม	4.19	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอดงหลวง จังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายด้าน มีรายละเอียด คือ มากที่สุด คือ ด้านสร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้าน
สมานฉันท์ อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด คือ ด้านธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก

ด้านการสร้างจิตสำนึก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ส่งเสริมความคิดอย่างมีเหตุผลให้กับคนในท้องถิ่น	4.11	0.16	มาก
2. รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง	4.41	0.66	มากที่สุด
3. ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่น	3.88	0.51	มาก
4. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นปฏิเสธการคอร์รัปชันของ ผู้อาสาเข้ามาเป็นผู้แทนของตน	3.96	0.60	มาก
5. ปลุกฝังให้คนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิด	3.96	0.73	มาก
6. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ	4.28	0.62	มากที่สุด
7. เป็นแบบอย่างในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ คนทำ	4.26	0.44	มากที่สุด
8. ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	4.05	1.02	มาก
9. สนับสนุนคนดีในท้องถิ่นให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนใน ท้องถิ่น	4.07	0.67	มาก
10. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นร่วมในการวางแผนพัฒนา ท้องถิ่น	4.00	1.05	มาก
รวม	4.44	1.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่าคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนมีความต้องการกำนันและผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างมากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ และน้อยที่สุด คือตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล

ด้านธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	4.23	0.82	มากที่สุด
2. ปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย	3.74	0.61	มาก
3. มีความชัดเจนในการทำงาน	3.79	0.69	มาก
4. ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.89	0.79	มาก
5. เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นตรวจสอบการทำงาน	4.06	0.79	มาก
6. ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกาในการลงโทษผู้กระทำผิด ในท้องถิ่น	4.36	0.65	มากที่สุด
7. การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด	3.79	0.72	มาก
8. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น	4.25	0.76	มากที่สุด
9. นำปัญหาหรือข้อเสนอแนะของคนในท้องถิ่นมาปรับปรุงและปฏิบัติงานตามทันที	4.03	0.74	มาก
10. คงไว้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	3.84	0.73	มาก
รวม	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนมีความต้องการกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกาในการลงโทษผู้กระทำผิดในท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมา คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น และน้อยที่สุด คือปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติของบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์

ด้านสมานฉันท์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. กระตุ้นให้คนในท้องถิ่นรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา	3.72	0.89	มาก
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น	4.26	0.44	มากที่สุด
3. สร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน	4.07	0.68	มาก
4. ส่งเสริมสนับสนุนงานประเพณีของถิ่น	4.06	0.68	มาก
5. จัดให้มีเวรยามรักษาทรัพย์สินของหมู่บ้าน	4.26	0.76	มากที่สุด
6. จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในหมู่บ้าน	4.23	0.61	มากที่สุด
7. จัดกิจกรรมในหมู่บ้านร่วมกันพัฒนาวัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	4.13	0.95	มาก
8. ร่วมกันปกป้องสถาบันหลักของชาติ	4.03	1.12	มาก
9. จัดตั้งผู้นำไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความให้กับลูกบ้านร่วมกับอำเภอผาขาว	4.54	0.49	มากที่สุด
10. ร่วมกันลดและเลิกสิ่งเสพติดทั้งหลายเพื่อถวายแด่ในหลวง	4.37	0.65	มากที่สุด
รวม	4.13	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความต้องการกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีการ จัดตั้งผู้นำไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความให้กับ ลูกบ้านร่วมกับอำเภอผาขาวมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมกันลดและเลิกสิ่งเสพติดทั้งหลายเพื่อถวายแด่ในหลวง และน้อยที่สุด คือกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และ รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ ประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดัง ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	169	4.09	0.23	มาก
หญิง	210	4.27	0.54	มาก
รวม	379	4.18	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ มาก และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านกระบวนการประชาธิปไตย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านใน กระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกันโดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	169	4.09	0.23	32.533	0.000*
หญิง	210	4.27	0.54		
รวม	379	4.18	0.38		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาวจังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	169	4.10	0.37	มาก
หญิง	210	4.71	1.59	มาก
รวม	379	4.40	0.98	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมจิตสำนึก เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ด้านรวมจิตสำนึก อยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	169	4.10	0.37	84.111	0.000*
หญิง	210	4.71	1.29		
รวม	379	4.40	0.14		

*ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	169	3.91	0.13	มาก
หญิง	210	4.07	0.20	มาก
รวม	379	3.99	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นของเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล เพศชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	169	3.91	0.13	197.935	0.000*
หญิง	210	3.67	0.74		
รวม	379	3.79	0.43		

*ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	169	4.25	0.29	มาก
หญิง	210	4.04	0.32	มาก
รวม	379	3.79	0.30	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ พบว่า เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก และเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	169	4.25	0.29	2.943	0.087
หญิง	210	4.04	0.32		
รวม	379	4.145	0.30		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	143	3.98	0.16	มาก
31 – 40 ปี	169	4.32	0.59	มากที่สุด
41 ปี ขึ้นไป	67	4.30	0.11	มากที่สุด
รวม	379	4.19	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	9.997	2	4.999	29.562	0.000*
ภายในกลุ่ม	63.577	376	0.169		
รวม	73.574	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

อายุ	18-30ปี (\bar{X} =3.98)	31-40 ปี (\bar{X} =4.32)	41 ปีขึ้นไป (\bar{X} =4.30)
18-30 ปี (\bar{X} =3.98)	-	.339*	.321*
31 - 40 ปี (\bar{X} 4.32)		-	.018
41ปีขึ้นไป (\bar{X} =4.30)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 18 – 30 ปี มีความความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกับ ผู้ที่มีอายุ 30 - 40 ปี และแตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	143	4.07	0.42	มาก
31 – 40 ปี	169	4.79	1.75	มากที่สุด
41 ปี ขึ้นไป	67	4.33	0.15	มากที่สุด
รวม	379	4.44	1.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบพระคุณ

ตารางที่ 4.22 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้าง
จิตสำนึก จำแนกอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	41.065	2	20.533	14.120	0.000*
ภายในกลุ่ม	546.776	376	1.454		
รวม	587.841	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้าง
จิตสำนึก จำแนกอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

อายุ	18 - 30 ปี ($\bar{X} = 4.07$)	31 - 40 ปี ($\bar{X} = 4.79$)	41 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.33$)
18 - 30ปี ($\bar{X} = 4.07$)	-	.719*	.259
31 - 40 ปี ($\bar{X} = 4.79$)		-	.460*
41 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.33$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุ 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับผู้ที่มี อายุ 31 - 40 ปี และที่มีอายุ 31-40 ปี มี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับ ผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ ประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18-30 ปี	143	4.02	0.16	มาก
31-40 ปี	169	3.98	0.23	มาก
41 ปี ขึ้นไป	67	3.99	0.10	มาก
รวม	379	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.103	2	0.052	1.396	0.249
ภายในกลุ่ม	13.914	376	0.037		
รวม	14.017	378			

จากตารางที่ 4.25 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
18 – 30 ปี	143	3.85	0.29	มาก
31 – 40 ปี	169	4.19	0.12	มาก
41 ปี ขึ้นไป	67	4.59	0.10	มากที่สุด
รวม	379	4.13	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมสมานฉันท์ จำแนกอายุ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลยด้านสมานฉันท์ จำแนกอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	25.694	2	12.847	314.575	0.000*
ภายในกลุ่ม	15.355	376	0.041		
รวม	41.049	378			

*ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวม สมานฉันท์ จำแนกอายุด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

อายุ	18 - 30 ปี ($\bar{X} = 3.85$)	31 - 40 ปี ($\bar{X} = 4.19$)	41 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.59$)
18 - 30 ปี ($\bar{X} = 3.85$)	-	.335*	.736*
31 - 40 ปี ($\bar{X} = 4.19$)		-	.401*
41 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.59$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกอายุโดยผู้ที่มีอายุ 18 - 30 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับ ผู้ที่มี อายุ 31-40 ปี และแตกต่างกับ ผู้ที่มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป และผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับผู้ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.29 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มัธยมศึกษา	65	4.20	0.00	มาก
อนุปริญญา/ปวส.	177	4.23	0.62	มากที่สุด
ปริญญาตรีขึ้นไป	137	4.13	0.17	มาก
รวม	379	4.19	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้านจำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.830	2	0.415	2.144	0.119
ภายในกลุ่ม	72.744	376	0.193		
รวม	73.574	378			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตยอำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มัธยมศึกษา	65	4.33	0.15	มากที่สุด
อนุปริญญา/ปวส.	177	4.62	1.79	มากที่สุด
ปริญญาตรีขึ้นไป	137	4.27	0.25	มากที่สุด
รวม	379	4.44	1.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.32 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	10.403	2	5.201	3.387	0.035*
ภายในกลุ่ม	577.439	376	1.536		
รวม	587.841	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.33$)	อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.62$)	ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.27$)
มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 4.33$)	-	.287	.061
อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.62$)		-	.349*
ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.27$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันโดยผู้ที่มีจบการศึกษามัธยมศึกษา/ปวส. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.34 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มัธยมศึกษา	65	3.94	0.05	มาก
อนุปริญญา/ปวส.	177	4.00	0.21	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	137	4.03	0.19	มาก
รวม	379	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.332	2	0.166	4.564	0.011*
ภายในกลุ่ม	13.685	376	0.036		
รวม	14.017	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.35 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.94$)	อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.00$)	ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.80$)
มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.94$)	-	.058	.086*
อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.00$)		-	.027
ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.03$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล แตกต่างกัน โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกับ ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.37 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
มัธยมศึกษาตอนต้น	65	4.32	0.20	มากที่สุด
อนุปริญญา/ปวส.	177	4.09	0.12	มาก
ปริญญาตรีขึ้นไป	137	4.10	0.49	มาก
รวม	379	4.13	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.718	2	1.359	13.33	0.000*
ภายในกลุ่ม	38.331	376	0.102		
รวม	41.049	378			

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.94$)	อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.00$)	ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.80$)
มัธยมศึกษา ($\bar{X} = 3.94$)	-	.228*	.219*
อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X} = 4.00$)		-	.008
ปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.03$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ แตกต่างกันโดยผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกับ ผู้ที่จบการศึกษานูปริญญา/ปวส. และแตกต่างกับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.40 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	38	3.96	0.00	มาก
รับจ้าง	39	3.93	0.00	มาก
ประกอบอาชีพส่วนตัว	233	4.10	0.20	มาก
รับราชการ	69	4.76	0.72	มาก
รวม	379	4.19	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.40 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	28.858	3	9.619	80.673	0.000*
ภายในกลุ่ม	44.715	375	0.119		
รวม	73.574	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.41 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.96$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.93$)	ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.10$)	รับราชการ ($\bar{X} = 4.76$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.96$)	-	.033	.140	.798*
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.93$)		-	.173*	.831*
ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.10$)			-	.657*
รับราชการ ($\bar{X} = 4.76$)				-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประกอบอาชีพส่วนตัว และแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ และผู้ที่มีประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.43 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	38	3.60	0.00	มาก
รับจ้าง	39	4.50	0.00	มาก
ประกอบอาชีพส่วนตัว	233	4.11	0.32	มาก
รับราชการ	69	5.98	2.26	มากที่สุด
รวม	379	4.44	1.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.43 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.44 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	216.152	3	72.051	72.693	0.000*
ภายในกลุ่ม	371.689	375	0.991		
รวม	587.841	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.44 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.60$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 4.50$)	ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.11$)	รับราชการ ($\bar{X} = 5.98$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.60$)	-	.900*	.518*	2.386*
รับจ้าง ($\bar{X} = 4.50$)		-	.381	1.486*
ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.11$)			-	1.868*
รับราชการ ($\bar{X} = 5.98$)				-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็น แตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง, ประกอบอาชีพส่วนตัว และอาชีพรับราชการ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ และผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับ ผู้ที่มีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.46 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรรม	38	4.20	0.00	มาก
รับจ้าง	39	3.90	0.00	มาก
ประกอบอาชีพส่วนตัว	233	3.95	0.18	มาก
รับราชการ	69	4.11	0.20	มาก
รวม	379	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.46 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.47 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3.294	3	1.098	38.399	0.000*
ภายในกลุ่ม	10.723	375	0.029		
รวม	14.017	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.47 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 4.20$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.90$)	ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 3.95$)	รับราชการ ($\bar{X} = 4.11$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 4.20$)	-	.300*	.245*	.085
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.90$)		-	.054	.214*
ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 3.95$)			-	.159*
รับราชการ ($\bar{X} = 4.11$)				-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง, ประกอบอาชีพส่วนตัว และอาชีพรับราชการ ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง มีความแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ และผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัว มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.49 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	38	4.10	0.00	มาก
รับจ้าง	39	3.40	0.00	มาก
ประกอบอาชีพส่วนตัว	233	4.24	0.26	มากที่สุด
รับราชการ	69	4.19	0.10	มาก
รวม	379	4.13	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.49 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.50 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	24.302	3	8.101	181.381	0.000*
ภายในกลุ่ม	16.748	375	0.045		
รวม	41.049	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.50 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.51

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบพระคุณ

ตารางที่ 4.51 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามอาชีพด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 4.10$)	รับจ้าง ($\bar{X} = 3.40$)	ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.24$)	รับราชการ ($\bar{X} = 4.19$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 4.10$)	-	.700*	.147*	.092
รับจ้าง ($\bar{X} = 3.40$)		-	.847*	.792*
ประกอบอาชีพส่วนตัว ($\bar{X} = 4.24$)			-	.054
รับราชการ ($\bar{X} = 4.19$)				-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง และประกอบอาชีพส่วนตัว ผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง มีความแตกต่างกับผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว และอาชีพรับราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.52 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5,001-10,000 บาท	143	4.05	0.20	มาก
10,001-15,000 บาท	140	4.05	0.18	มาก
15,001- บาทขึ้นไป	96	4.61	0.65	มากที่สุด
รวม	379	4.19	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตาม รายได้ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.53 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	22.367	2	11.184	82.118	0.000*
ภายในกลุ่ม	51.207	376	0.136		
รวม	73.574	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

รายได้	ต่ำกว่า-10,000 บาท (\bar{X} =4.50)	10,001-15,000 บาท (\bar{X} =4.05)	15,001 บาทขึ้นไป (\bar{X} = 4.61)
ต่ำกว่า 10,000 บาท (\bar{X} =4.05)	-	.005	.561*
10,001-15,000 บาท (\bar{X} =4.05)		-	.555*
15,001 บาทขึ้นไป (\bar{X} = 4.61)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวม 3 ด้าน แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป และ ผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.55 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ ประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมจิตสำนึก จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5,001-10,000 บาท	143	4.13	0.38	มาก
10,001-15,000 บาท	140	3.99	0.36	มาก
15,001- บาทขึ้นไป	96	5.56	2.01	มากที่สุด
รวม	379	4.44	1.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.55 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการ สร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.56 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวม จิตสำนึก จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	162.390	2	81.195	71.758	0.000*
ภายในกลุ่ม	425.451	376	1.132		
รวม	587.841	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.56 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการ

สร้างจิตสำนึก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.57

ตารางที่ 4.57 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมจิตสำนึก จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

รายได้	ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 4.13$)	10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 3.99$)	15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 5.56$)
ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 4.13$)	-	.145	1.426*
10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 3.99$)		-	.157*
15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 5.56$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป และผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.58 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวมธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5,001-10,000 บาท	143	3.97	0.19	มาก
10,001-15,000 บาท	140	4.02	0.16	มาก
15,001- บาทขึ้นไป	96	4.01	0.21	มาก
รวม	379	4.00	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.58 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.59 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.201	2	0.101	2.739	0.066
ภายในกลุ่ม	13.816	376	0.037		
รวม	14.017	378			

จากตารางที่ 4.59 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.60 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้

รายได้	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5,001-10,000 บาท	143	4.03	0.45	มาก
10,001-15,000 บาท	140	4.14	0.22	มาก
15,001- บาทขึ้นไป	96	4.26	0.12	มากที่สุด
รวม	379	4.13	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.60 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.61 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านรวม สมานฉันท์ จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.849	2	1.425	14.022	0.000*
ภายในกลุ่ม	38.200	376	0.102		
รวม	41.049	378			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.61 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.62

ตารางที่ 4.62 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ จำแนกตามรายได้ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

รายได้	ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 4.30$)	10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 4.14$)	15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.26$)
ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 4.30$)	-	.109*	.221*
10,001-15,000 บาท ($\bar{X} = 4.14$)		-	.111*
15,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 4.26$)			-

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.62 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์

แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท และแตกต่างกับผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป และผู้ที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความแตกต่างกับ ผู้ที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
ในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้เสนอบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
และใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปกร
กฎดังตารางที่ 4.63

ตารางที่ 4.63 แสดงค่าความถี่ (Frequency) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ปลุกฝังให้รักสถาบันครอบครัว	7
2. เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ ลูก หลาน และชุมชน	5
3. เปิดโอกาสให้คนทำผิดแก้ไขตัวเองเสมอ	8
4. สอบถามความต้องการของชุมชน	5
5. ส่งเสริม การอนุรักษ์ป่าชุมชน	6
6. ส่งเสริมการฝึกลูกเสือชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง	5

จากตารางที่ 4.63 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย คือ เปิดโอกาสให้คนทำผิด
แก้ไขตัวเองเสมอ รองลงมาปลุกฝังให้รักสถาบันครอบครัว รองลงมาส่งเสริม การอนุรักษ์ป่าชุมชน
ดี เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ ลูก หลาน และชุมชน และส่งเสริมการฝึกลูกเสือชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง
ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ บทบาทของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 14,875 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตร Taro Yamane ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากรเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าบลด เป็นเกณฑ์ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จนครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทาง เดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและ ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.4 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.6 สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 46.7 และ ประกอบอาชีพส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 61.5

5.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านสมานฉันท์ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก และถ้าจำแนกในแต่ละด้าน ได้ผลดังต่อไปนี้

1) ด้านการสร้างจิตสำนึก บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ และน้อยที่สุด คือตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

2) ด้านธรรมาภิบาล บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกากในการลงโทษผู้กระทำความผิดในท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมา คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น และน้อยที่สุด คือปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย

3) ด้านสมานฉันท์บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีการจัดตั้งผู้นำใกล้เคียงประนีประนอมยอมความให้กับลูกบ้านร่วมกับอำเภอผาขาวมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมกันลดและเลิกสิ่งเสพติดทั้งหลายเพื่อถวายเป็นหลวง และน้อยที่สุด คือกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นรู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและ

ผู้ใหญ่วัยในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการสร้างจิตสำนึก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกัน

2) ด้านธรรมาภิบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกัน

3) ด้านสมานฉันท์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 จากการศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน และกำนันผู้ใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทยา สายหู และคณะ ได้ศึกษาสภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนกลางที่ต้องผสมผสานผลประโยชน์ของลูกบ้านและของทางราชการให้เข้ากัน อย่างพอเหมาะพอดี ช่วยต่อรองผ่อนผันข้อเรียกร้องต้องการของทางราชการ เพื่อรักษาสัมพันธ์ของตนในฐานะชาวบ้านคนหนึ่งกับชาวบ้านคนอื่น ๆ ไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการสร้างจิตสำนึก พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้าน

การสร้างจิตสำนึก อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนเริ่มให้ความสำคัญกับการปกครองหมู่บ้านมากขึ้น ต้องการให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นของตน และต้องการให้คนในชุมชนมีจิตสาธารณะ จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นด้านการสร้างจิตสำนึกอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ สุนทรเกษม ทำการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำในท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ในเขตท้องที่อำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่นับถือบุคคลอาวุโส ฐานะบรรดามียศประเพณี ผู้ใหญ่บ้านจะตั้งบุคคลที่มีความรู้ดี มีความสามารถเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาหมู่บ้าน

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านธรรมาภิบาล พบว่า บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการ กำนัน ผู้ใหญ่ควรร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกฎกติกาในการลงโทษผู้กระทำความผิดในท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ สุขสำราญ ทำการศึกษาเรื่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รากฐานของแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ บทบาท และวิเคราะห์ศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ศูนย์ข้อมูลทางการเมือง ของสภาวิจัยแห่งชาติ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะตัวแทนประชาชน ผู้บริหาร และผู้แทนประชาชนในหน่วยการปกครองท้องถิ่น และในฐานะผู้นำชุมชน สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสถาบันหลักสถาบันหนึ่งที่ควบคู่มาด้วยสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมชนบทไทย การปฏิบัติของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลเหนือความคิดความเป็นอยู่และการตัดสินใจของราษฎรลูกบ้าน แต่ปัญหาที่พบคือ ผู้ใหญ่บ้านยังขาดความรู้ทั้งในเรื่องอำนาจหน้าที่

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านสมานฉันท์ พบว่า โดยรวมประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่ในฐานะผู้แทนภาครัฐฝ่ายปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงทำกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการ ใกล้เกลี่ยประณีตระนอมยอมความกันของลูกบ้าน การลดละเลิกอบายมุขเพื่อถวายแด่ในหลวง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาษา เมฆสวรรค์ ทำการศึกษาเรื่องการปกครองระดับตำบล หมู่บ้านกับความมั่นคงของชาติ ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการปกครองตำบล หมู่บ้านที่กำหนดให้ราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองตำบล หมู่บ้านของคนขึ้นเอง ในขณะเดียวกัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านก็เป็นตัวแทนของประชาชนในการติดต่อกับทางราชการด้วย การควบคุมดูแลความมั่นคงปลอดภัยของประเทศตามท้องถิ่นต่าง ๆ ก็กระทำผ่านทางกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสำคัญ

5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่ในกระบวนการประชาธิปไตย
ศึกษากรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) จากสมมติฐานวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ
กำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าเพศมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

2) จากสมมติฐานวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนัน
และผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่า อายุมีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

3) จากสมมติฐานวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อ
บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่าง
กัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท
ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน
ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็น
ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอ
ผาขาว จังหวัดเลย

4) จากสมมติฐานวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของ
กำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน
ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน
และผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่าอาชีพมีผลต่อ
ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการ
ประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

5) จากสมมติฐานวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อธิบายได้ว่ารายได้มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษารุ่นนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1) จากการศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย สามารถทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านการสร้างจิตสำนึก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปกครองหมู่บ้านในการปลูกฝังจิตอาสาหรือการมีจิตสาธารณะของคนในชุมชนเพื่อความสงบสุขของหมู่บ้านต่อไป

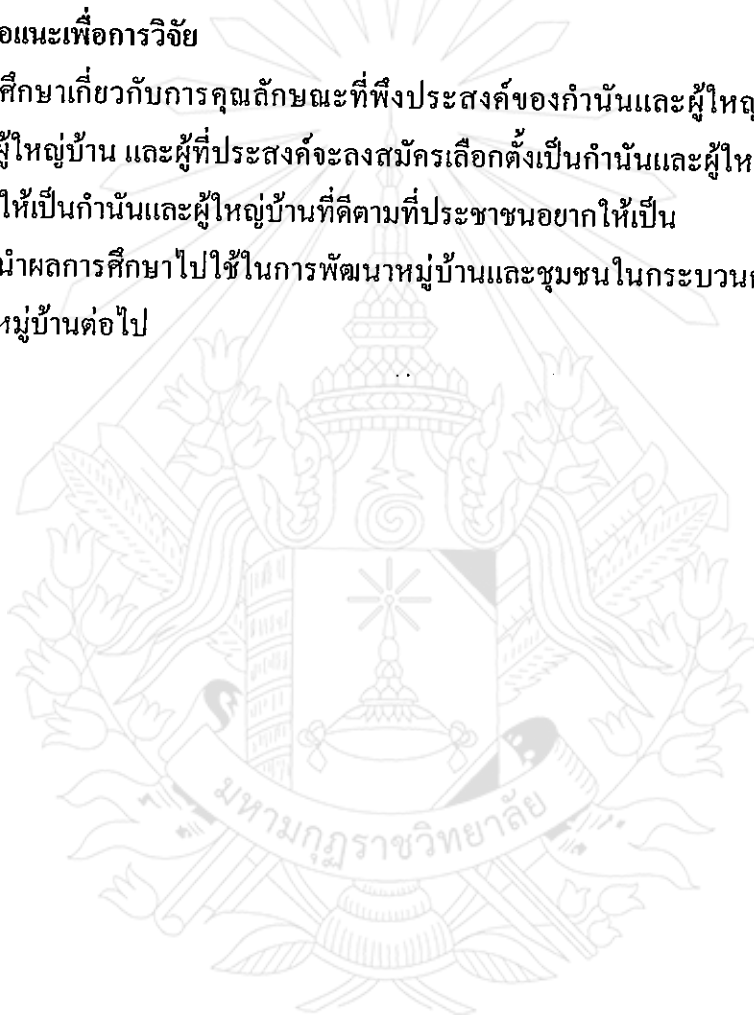
2) จากการศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย สามารถทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย ด้านธรรมาภิบาล คือ ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกาในการลงโทษ ผู้กระทำผิดในท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกกับการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากำนันและผู้ใหญ่เริ่มมีบทบาทในการปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนมีจิตอาสา จิตสาธารณะในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3) จากการศึกษาบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย สามารถทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย ด้านสมานฉันท์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทในการไกล่เกลี่ยประณอมยอมความให้กับลูกบ้านร่วมกับอำเภอ ร่วมกันลด ละ เลิก อบายมุขเพื่อถวายแด่ในหลวง ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อรักษาความสงบสุขภายในหมู่บ้าน และความมั่นคงปลอดภัยของคนในชุมชนต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อกระตุ้นให้กำนันและผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่ดีตามที่ประชาชนอยากให้เป็น

2) ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยภายในหมู่บ้านต่อไป

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กมล สมวิเชียร. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : เดือน
ตุลา, 2516.
- กรมวิชาการ. นายอำเภอในฝัน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- _____. แนวทางการปรับปรุงการบริหารราชการส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : เทศาภิบาล,
2538.
- กรมสามัญศึกษา. บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา
พานิช, 2529.
- _____. วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพมหานคร : ดวงศิการ์พิมพ์, 2537.
- จรูญ สุภาพ. ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบอบการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช, 2514.
- เชาวรัตน์ คันสยะชัย. การเมืองและประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจเทรดดิ้ง,
2525.
- ดำรง สุนทรสารทูล. การปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2534.
- ทิตยา สุวรรณชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2510.
- ทิตยา สุวรรณชฎ และกองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. ความคาดหวังบทบาทของ
พัฒนากร คณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับตำบล. กรุงเทพมหานคร : ส่วน
ท้องถิ่น, 2510.
- ธนพร คล้ายกัน. บทบาทคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน.
กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 1, 2541.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : สุวีริยาสัน, 2545.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำ
ปกเจริญผล, 2550.
- พีชนี วรกวิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด, 2522.
- พิทยา สายหู. กลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : แพรววิทยา, 2516.

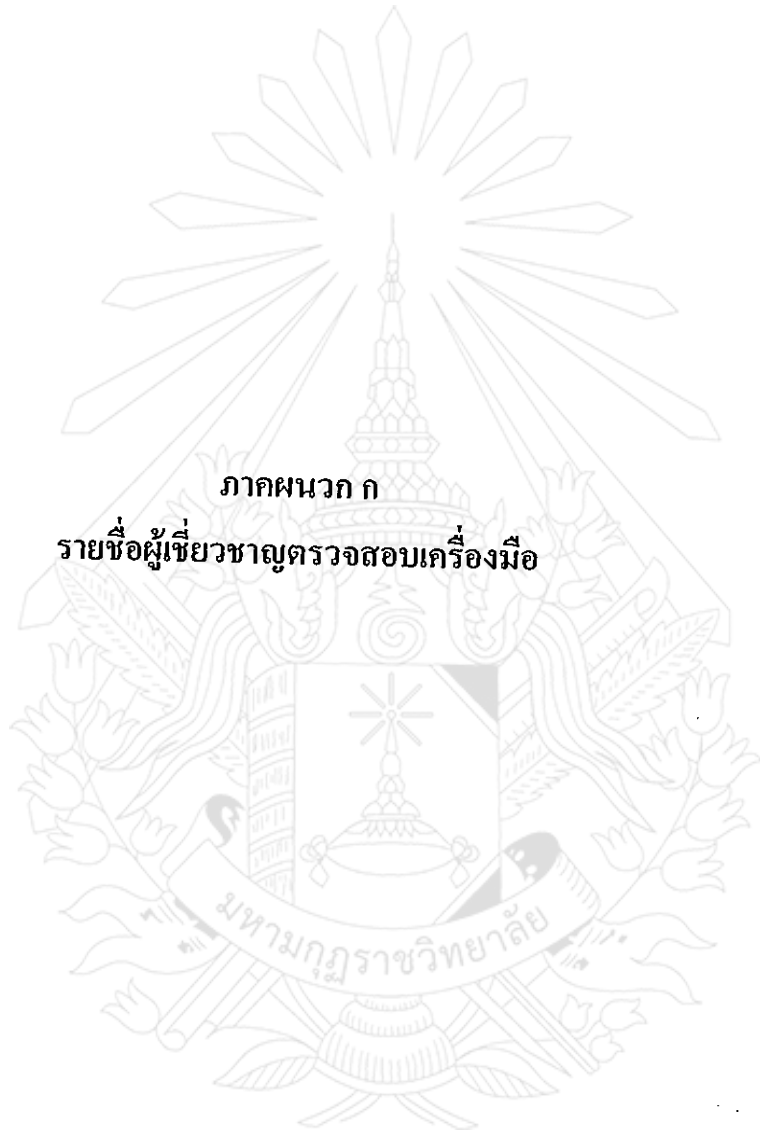
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, 2550.
- วรชัย เยาวปราชญ์. โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับไมโครคอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ ชั้นก้าวหน้า. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2547.
- สนิท วิไลจิตต์. บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2507.
- สาโรช บัวศรี. ความหมายของประชาธิปไตยในแง่ของการศึกษาในพื้นที่ฐานการเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานนิเทศกรรมการฝึกหัดครู, 2520.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- อานนท์ อาภาภิรม. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา, 2516.
- อุทัย หิรัญโต. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2519.

2) วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย

- ธวัชชัย รักขนาม. “สถานภาพและภาวะผู้นำของผู้ใหญ่บ้านกับบทบาทการปกครองท้องถิ่น.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2538.
- พัทธา สายหู และคณะ. “สภาพหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2509.
- บุตติกัดดี เอกอักษร. “อำนาจของผู้ใหญ่บ้านในการเอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สนิท วิไลจิตต์. “บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาหมู่บ้าน.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2507.
- สมบูรณ สุขสำราญ. “กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รากฐานของแผ่นดิน.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2539.
- สุพจน์ วงศ์วิวัฒน์. “บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบกรุงเทพมหานคร.” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- สุรพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับขวัญของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2545.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. พระวราวุธ สีลาวุธ, คร.

วุฒิการศึกษา ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ)
 กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

2. พระครูปริยัติสังญาณ

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การสอนสังคม)
 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

4. อาจารย์สมพงษ์ อุกประเคน

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
 ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษประจำ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

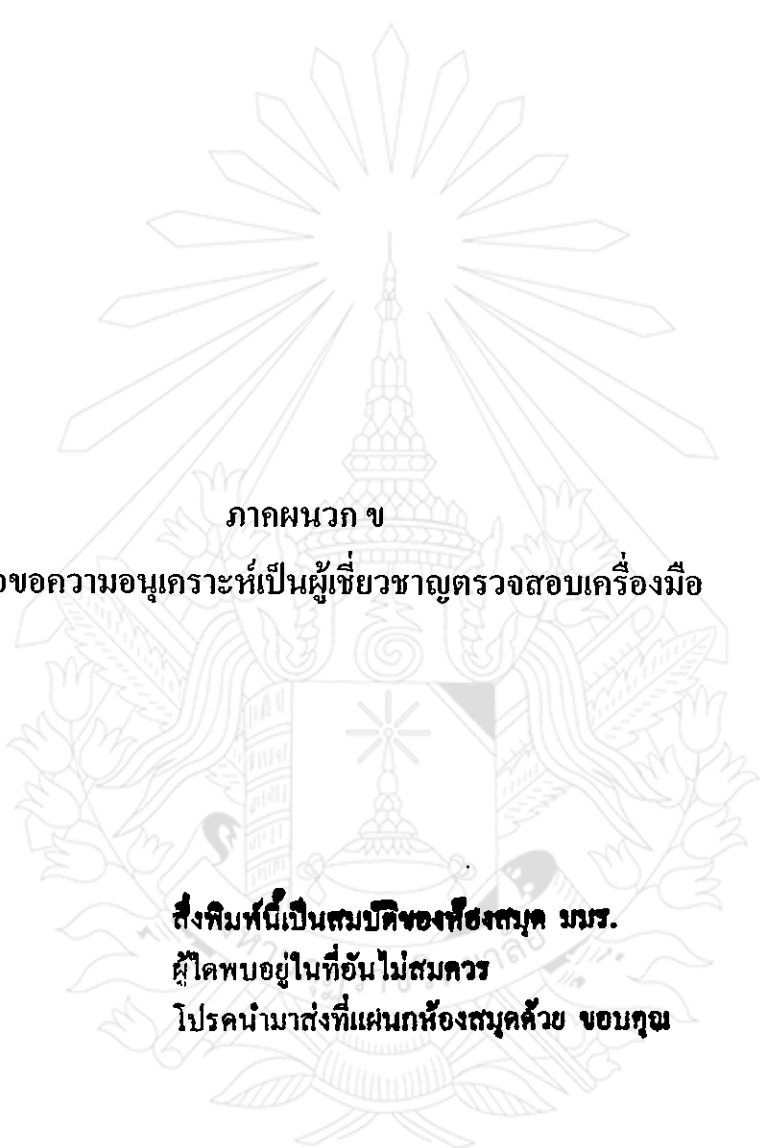
5 อาจารย์วีระพงษ์ คุณประทุม

วุฒิการศึกษา ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
 ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษประจำ
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบกฤษ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๐๖๑๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๑๐๐

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน พระวรารุท สีลาวุโร (ดร.)

ด้วยนายเกรียงไกร จันนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๕/ ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมี ดร.รพีพร ธงทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ชัชฌิพงษ์ ศรจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุเมธเจ้า)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษามหิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๐๖๑๖

ที่ ศร ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๑๐๐

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน พระครูปริยัติสังฆญาณ

ด้วยนายเกรียงไกร จันทนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๕ / ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมี ดร.รพีพร ธงทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ. ชินณพงศ์ ศรีจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๐๖๖๖
ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๑๐๐ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร ผศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

ด้วยนายเกรียงไกร จันนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๕/
๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องบทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมี ดร.รพีพร ธงทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ชัชฌิพงษ์
สรจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสาร
นิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุเมธ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๐๖๑๖
ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๑๐๐ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓
เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายสมพบ อุทประโคน

ด้วยนายเกรียงไกร จันนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๕/ ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมี ดร.รพีพร ธงทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ชัชฌิพงษ์ ศรจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๐๖๑๖
ที่ ศร ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๑๐๐ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๓
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร นายวิระพงศ์ คุณประทุม

ด้วยนายเกรียงไกร จันนา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๕/
๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องบทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมี ดร.รพีพร ธงทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผศ.ชัชฌพงษ์
สรจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสาร
นิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามชุดนี้เป็นการสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

2) แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

3) การตอบแบบสอบถามชุดนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ และสถานภาพของท่านเพราะการวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำโดยภาพรวมซึ่งจะไม่มีผลต่อแต่ประการใด ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านได้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายเกรียงไกร จันนา

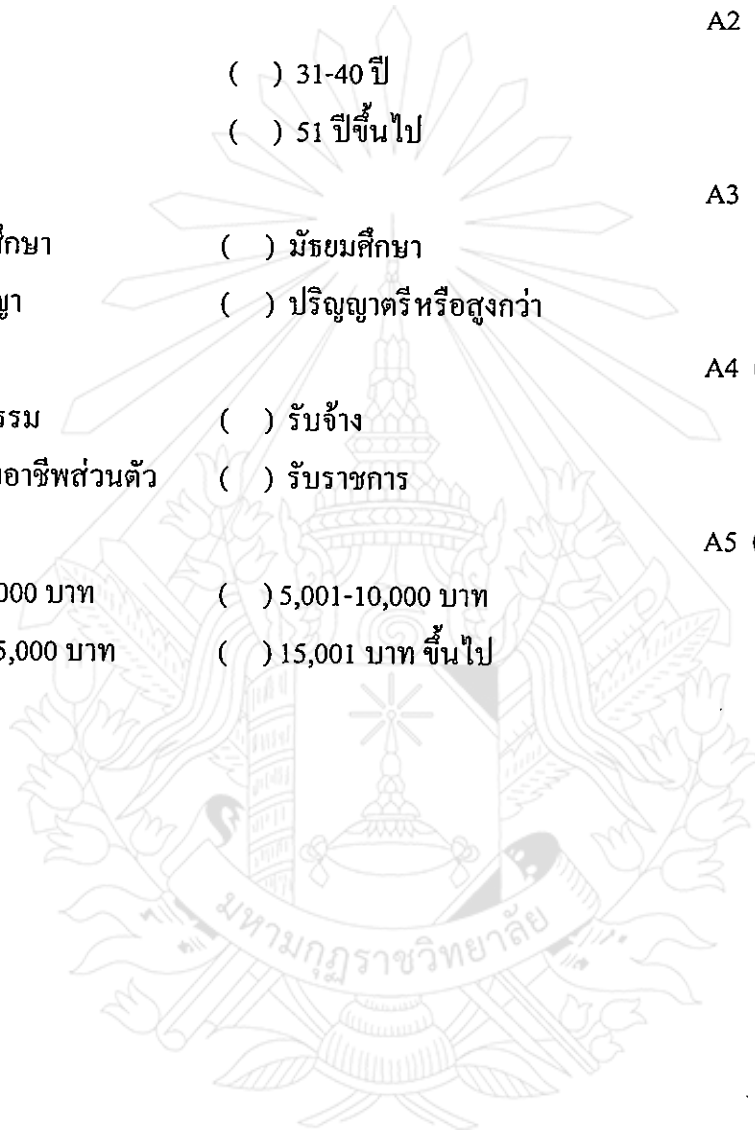
นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ		A1 (...)
() ชาย	() หญิง	
2. อายุ		A2 (...)
() 18-30 ปี	() 31-40 ปี	
() 41-50 ปี	() 51 ปีขึ้นไป	
3. การศึกษา		A3 (...)
() ประถมศึกษา	() มัธยมศึกษา	
() อนุปริญญา	() ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	
5. อาชีพ		A4 (...)
() เกษตรกรรม	() รับจ้าง	
() ประกอบอาชีพส่วนตัว	() รับราชการ	
5. รายได้		A5 (...)
() ต่ำกว่า 5,000 บาท	() 5,001-10,000 บาท	
() 10,001-15,000 บาท	() 15,001 บาทขึ้นไป	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการพัฒนา
ประชาธิปไตย อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขระดับบทบาทตรงกับความคิดเห็นของท่าน
โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับบทบาท				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	การเป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้าน		✓			

จากตัวอย่าง หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นต่อบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก

ระดับความคิดเห็นต่อบทบาท	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการสร้างจิตสำนึก					
1. ส่งเสริมความคิดอย่างมีเหตุผลให้กับคนในท้องถิ่น					
2. รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง					
3. ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น					
4. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นปฏิเสธการคอร์รัปชันของผู้อาสาเข้ามาเป็นผู้แทนของตน					
5. ปลุกฝังให้คนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการรักบ้านเกิด					
6. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ					
7. เป็นแบบอย่างในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ตนทำ					
8. ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ					
9. สนับสนุนคนดีในท้องถิ่นให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนในท้องถิ่น					
10. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น					
ด้านธรรมาภิบาล					
1. ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน					
2. ปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย					
3. มีความซัดเจนในการทำงาน					
4. ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
5. เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นตรวจสอบการทำงาน					
6. ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกาในการลงโทษผู้กระทำผิดในท้องถิ่น					
7. การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด					
8. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น					

ระดับความคิดเห็นต่อบทบาท	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. นำปัญหาหรือข้อเสนอแนะของคนในท้องถิ่นมาปรับปรุงการปฏิบัติงานตามทันที					
10. คงไว้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน					
ด้านความสมานฉันท์					
1. กระตุ้นให้คนในท้องถิ่นรู้จักวิเคราะห์ปัญหาและแสดงหาแนวทางในการแก้ปัญหา					
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น					
3. สร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน					
4. ส่งเสริมสนับสนุนงานประเพณีของถิ่น					
5. ประชาชนในพื้นที่ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและไม่แบ่งสี					
6. จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในหมู่บ้าน					
7. จัดกิจกรรมในหมู่บ้านร่วมกันพัฒนาวัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา					
8. ร่วมกันปกป้องสถาบันหลักของชาติ					
9. จัดตั้งผู้นำใกล้เคียงประนีประนอมยอมความให้กับลูกบ้านร่วมกับอำเภอผาขาว					
10. ร่วมกันลดและเลิกสิ่งเสพติดทั้งหลายเพื่อแต่ถวายนในหลวง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหามหาชนของกำนันผู้ใหญ่บ้านใน
กระบวนการประชาธิปไตย

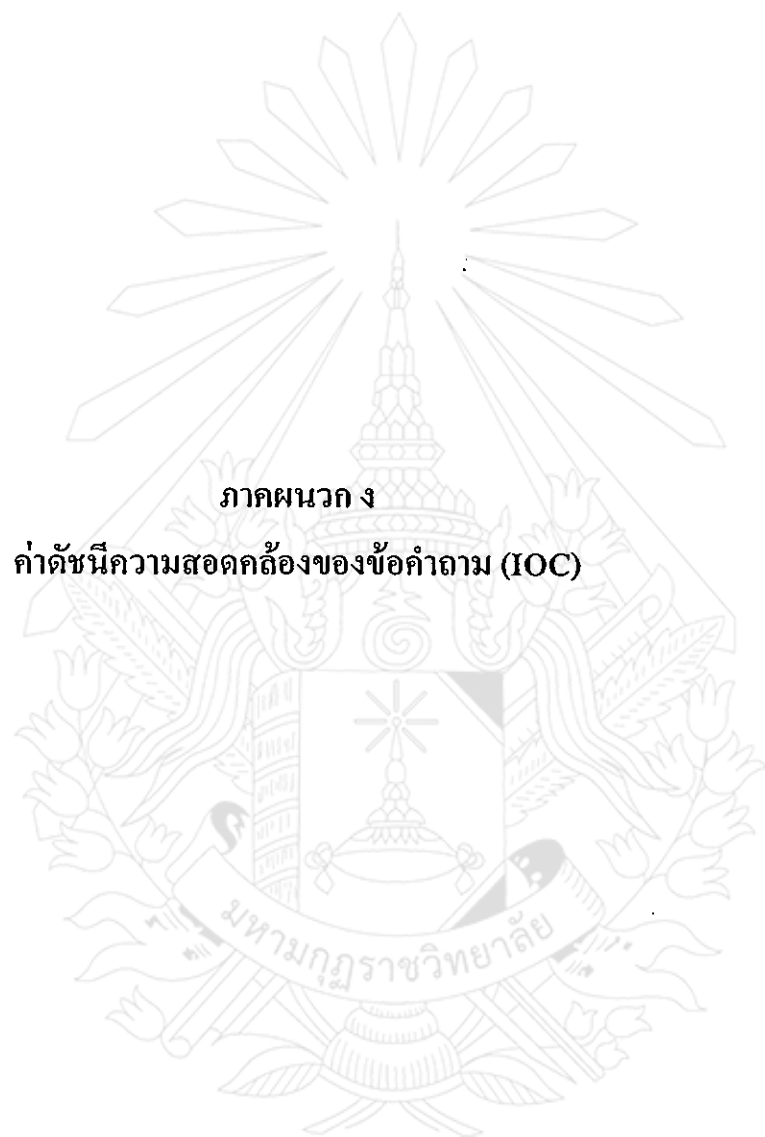
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)
เรื่อง บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในกระบวนการประชาธิปไตย
ศึกษากรณี อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในกระบวนการประชาธิปไตย	คนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
ด้านการสร้างจิตสำนึก							
1. ส่งเสริมความคิดอย่างมีเหตุผลให้กับคนใน ท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
3. ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ใน การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นปฏิเสธการคอร์รัปชัน ของผู้อาสาเข้ามาเป็นผู้แทนของตน	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
5. ปลุกฝังให้คนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการรักบ้าน เกิด	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
6. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีจิตสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. เป็นแบบอย่างในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตต่อ อาชีพที่ตนทำ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8. ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. สนับสนุนคนดีในท้องถิ่นให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ คนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นร่วมในการวางแผน พัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านธรรมาภิบาล							
1. ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม กัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. มีความชัดเจนในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในกระบวนการประชาธิปไตย	คนที่					ค่า IOC	แปล ผล
	1	2	3	4	5		
4. ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นตรวจสอบการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6. ร่วมกับคนในชุมชนในการสร้างกติกาในการ ลงโทษผู้กระทำความผิดในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7. การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์มากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน ท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. นำปัญหาหรือข้อเสนอแนะของคนในท้องถิ่นมา ปรับปรุงการปฏิบัติงานตามทันที	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. คงไว้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ด้านสมานฉันท์							
1. กระตุ้นให้คนในท้องถิ่นรู้จักวิเคราะห์ปัญหา และแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1	ใช้ได้
3. สร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. ส่งเสริมสนับสนุนงานประเพณีของถิ่น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
5. ประชาชนในพื้นที่ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกและ ไม่แบ่งสี	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
6. จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในหมู่บ้าน	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้
7. จัดกิจกรรมในหมู่บ้านร่วมกันพัฒนาวัดในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา	+1	0	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
8. ร่วมกันปกป้องสถาบันหลักของชาติ	+1	0	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9. จัดตั้งผู้นำใกล้เคียงประนีประนอมขอความ ให้กับลูกบ้านร่วมกับอำเภอผาขาว	+1	+1	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10. ร่วมกันลดและเลิกสิ่งเสพติดทั้งหลายเพื่อแต่ถวาย ในหลวง	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ใช้ได้

ตั้งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุน

ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนก

ค่าอำนาจจำแนก

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.491	16	.558
2	.721	17	.589
3	.797	18	.712
4	.588	19	.638
5	.714	20	.637
6	.653	21	.575
7	.694	22	.775
8	.678	23	.688
9	.735	24	.769
10	.646	25	.689
11	.620	26	.605
12	.724	27	.549
13	.712	28	.683
14	.545	29	.613
15	.661	30	.650

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อคำถาม 30 ข้อ
 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.960

- ชื่อ-สกุล : นายเกรียงไกร จันนา
- วัน เดือน ปีเกิด : วันอังคารที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2515
- ภูมิลำเนา : จังหวัดเลย
- ที่อยู่ปัจจุบัน : 246 หมู่ 4 ตำบล โนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
- การศึกษา
- พ.ศ.2530 : จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จากโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
- พ.ศ.2532 : จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จากโรงเรียนภูกระดึง วิทยาคม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
- พ.ศ.2539 : จบการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) บริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี จากเทคโนโลยีปทุมธานี อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- พ.ศ.2542 : จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี ศิลปศาสตร์ การจัดการทั่วไป แขนงวิชาการ บัญชี จากสถาบันบูรพาภิวัตน์วิทยาการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
- พ.ศ.2543 : จบการศึกษาหลักสูตรรายวิชาชีพครู (ปวค.) จากมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- หน้าที่การงาน
- พ.ศ.2533-2539 : บริษัทอสังหาริมทรัพย์ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพ
- พ.ศ.2539-2541 : ห้างหุ้นส่วนจำกัด CSA กรู๊ป ตำบลบางเคื่อ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่คลังสินค้า
- พ.ศ.2541-2543 : สถาปัตย์ช่างก่อสร้าง ตำบลท่าช้างคลอง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี
- พ.ศ.2544-2545 : องค์การบริหารส่วนตำบล โนนป่าซาง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย
ตำแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชี
- พ.ศ.2547-ปัจจุบัน: รัฐบาลตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 เทศบาลตำบล
ท่าช้างคลอง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุณ